

Erasmus+

**Międzynarodowe projekty edukacyjne szansą na wzbogacenie
kompetencji zawodowych uczniów szkół zawodowych**

Emilia Agnieszka Zamkowska

Warszawa 2016

I.	Wprowadzenie.....	4
II.	Podstawowe pojęcia dotyczące projektów edukacyjnych.....	5
III.	Programy wspierające kształcenie i szkolenia zawodowe	16
IV.	Ośrodki szkoleniowe na przykładzie Niemiec	27
V.	Realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych	37
VI.	Podsumowanie – istoty staży i praktyk zawodowych.....	52
VII.	Literatura	54

I. Wprowadzenie

W pracy pt.: „Międzynarodowe projekty edukacyjne szansą na wzbogacenie kompetencji zawodowych uczniów szkół zawodowych” przybliżę istotę programów unijnych i ich wpływ na poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, a przez to również na działania dostosowujące nauczanie w polskim systemie edukacyjnym do wymogów europejskiego rynku pracy. Przedstawione zostaną zagraniczne wyjazdy mające na celu kształcenie i doskonalenie zawodowe (staże zawodowe i wymiany doświadczeń) dla młodzieży uczącej się zawodu, absolwentów oraz kadry nauczycielskiej, szkoleniowców zawodu w ramach programu Leonardo da Vinci programu „Uczenie się przez całe życie” i Erasmus+. Scharakteryzowane zostaną wybrane ośrodki szkolenia zawodowego w Niemczech, które mają duże doświadczenie we współpracy z Polską (DEULA Nienburg, DEULA Hildesheim oraz ILLUT B - B) i ich działania i doświadczenia w realizowaniu staży dla uczniów i szkoleń dla nauczycieli, w projektach finansowych ze środków unijnych. Wyjaśnione zostaną również pojęcia dotyczące projektów edukacyjnych oraz scharakteryzowane programy finansowe wspierające kształcenie i szkolenie zawodowe.

W pracy tej przedstawię także wartość realizacji projektów mobilności polskich uczniów i nauczycieli, istotę zdobywania umiejętności i doświadczeń zawodowych poza granicami własnego kraju, pozyskiwanie wiedzy, informacji dotyczących najnowszych technologii bezpośrednio od czołowych (światowych i europejskich) producentów sprzętu rolniczego, wymianę doświadczeń pomiędzy pracownikami (nauczycielami zawodu) z polskich i niemieckich ośrodków doskonalenia, szkolenia i kształcenia zawodowego, wzajemnego zrozumienia, wzajemnego uczenia się, a przez to niewątpliwie jednoczenia się europejskiego rynku pracy.

II. Podstawowe pojęcia dotyczące projektów edukacyjnych

Rozdział ten ma na celu wyjaśnienie używanych w pracy terminów związanych z projektami edukacyjnymi – rozumianych jako całościowy kształt działań zmierzających do rozwiązania określonego problemu. Najczęściej wyróżnia się dwa rodzaje projektów.

Projekt badawczy związany jest z procedurami problemowymi. W trakcie jego realizacji uczniowie starają się rozwiązać problem w sposób będący odbiciem procedury naukowej. Rozpoznają zagadnienie, uczą się stawiania hipotez, projektują sposoby ich weryfikacji, gromadzenia danych i wyciągania wniosków.

Projekt działań lokalnych dotyczy problematyki z jaką spotykamy się w lokalnym środowisku społecznym. Nie posiada najczęściej charakteru naukowego. Kreuje warunki do rozwijania kompetencji związanych z wrażliwością społeczną, świadomością ekologiczną, hierarchią wartości, postawami i zainteresowaniami ucznia. Jest szczególnie przydatny w rozwijaniu takich kompetencji kluczowych jak umiejętność komunikacji, pracy w grupie oraz empatii.

Projekty mobilności dla młodzieży szkół zawodowych, nauczycieli zawodu, doradców zawodowych, szkoleniowców są szczególnym przypadkiem projektów edukacyjnych. Mobilność zawodowa ma na celu przygotowanie uczniów, absolwentów szkół zawodowych do uwarunkowań europejskiego rynku pracy, co może ułatwić im podjęcie pracy poza granicami kraju w którym obecnie uczą się. Istotną rolę odgrywają tu „kluczowe kompetencje”. Należy podkreślić, że Komisja Europejska zgodnie z Zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie współpracuje z państwami członkowskimi aby je wzmocnić u młodzieży.

Słownik języka polskiego pojęcie „kompetencji” określa jako pełnomocnictwa i uprawnienia, zakres działania organu władzy lub jednostki organizacyjnej; zakres czyjejs władzy, umiejętności i odpowiedzialności. Pojęcie kompetentny, definiowane jest jako uprawniony, upewnomocniony do działania, do wydawania decyzji, mający podstawy, kwalifikacje do wypowiedzania sądów i ocen.¹ W języku obiegowym termin kompetentny stosowany jest dla określania takiej sytuacji, w której jeśli dany podmiot

¹Słownik języka polskiego, Warszawa 2005, s. 348.

należycie dokona określonej czynności, to ze względu na wynik tej czynności szacujemy czy sprawca był kompetentny.²

Pod definicją „Kompetencje kluczowe” rozumiana jest wiedza, umiejętności i postawy, które pomogą uczącym się w samorealizacji oraz w późniejszym okresie życia, w znalezieniu pracy i uczestnictwie w społeczeństwie. Należy zauważyć, że kluczowe kompetencje obejmują „tradycyjne” umiejętności, takie jak umiejętność komunikacji w języku ojczystym, znajomość języków obcych, umiejętności cyfrowe, umiejętność czytania i pisania oraz podstawowe umiejętności matematyczne i naukowo-przyrodnicze, a również umiejętności „horyzontalne”, takie jak umiejętność uczenia się, odpowiedzialność społeczna i obywatelska, podejmowanie inicjatywy, przedsiębiorczość, świadomość kulturalna oraz kreatywność. Aby umożliwić zdobywanie kluczowych kompetencji zapewnia się wysoką jakość kształcenia dla wszystkich uczniów na podstawie odpowiednich programów nauczania (a w Polsce podstaw programowych), ograniczanie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej, rozpowszechnianie wczesnej edukacji oraz zwiększenia wsparcia dla nauczycieli, kierownictwa szkół oraz osób odpowiedzialnych za kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli.³

Następnymi ważnymi terminami związanymi z Europejską Ramą Kwalifikacji, z którymi powiązane są Krajowe Ramy Kwalifikacji to terminy kwalifikacja i kwalifikacje zawodowe.

Termin „kwalifikacja” oznacza formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany w sytuacji, w której właściwy organ zgodnie z ustaloną procedurą stwierdził, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami, gdzie formalny wynik oznacza, że w wyniku przeprowadzenia określonej procedury dana osoba otrzymała jakiś dyplom, bądź świadectwo oraz, że tak zdefiniowana „kwalifikacja” może pociągać za sobą istotną zmianę statusu, np. podjęcie nauki w szkole wyższego szczebla lub uzyskanie zatrudnienia, które jest możliwe pod warunkiem posiadania danej kwalifikacji (czyli dyplomu lub świadectwa). Natomiast

²W. Furmanek, Kompetencje kluczowe, Przegląd problematyki (w:)

<https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/.../furmanek1.pdf>, data przejrzenia 30.07.2015

³Kompetencje kluczowe - http://ec.europa.eu/education/policy/school/competences_pl.htm, data przejrzenia 30.07.2015

„kwalifikacje zawodowe” to układ umiejętności, wiadomości i cech psychofizycznych niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu.⁴

Następna ważna definicja związana z projektami to „walidacja”, czyli potwierdzenie przez właściwy organ, że nabyte efekty kształcenia czyli umiejętności, kompetencje i wiedza zostały ocenione według zdefiniowanych kryteriów i są zgodne z wymogami standardu walidacji.⁵

Oczywiście walidacja wiąże się z certyfikacją, czyli po sukcesywnym zakończeniu udziału w projekcie uczeń bądź nauczyciel otrzymuje certyfikat od partnera zagranicznego, zaświadczenie od organizacji wysyłającej a od Narodowej Agencji Europass.

„Europass” to portfolio składające się z pięciu różnych dokumentów oraz folderu elektronicznego, w których zawarte są opisy wszystkich osiągnięć edukacyjnych, oficjalnych kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, umiejętności i kompetencji uzyskanych przez jego posiadacza. Dokumenty te obejmują: Europass - CV, Europass - Suplement do Dyplomu, Europass - Suplement do Świadectwa, Europass - Mobilność oraz Europass - Paszport Językowy. Europass obejmuje również europejski paszport umiejętności. Jest to elektroniczny folder w formacie przyjaznym dla użytkownika, który ma na celu pomóc zbudować osobisty, modułowy wykaz umiejętności i kwalifikacji.⁶ Bardzo ważne jest, że Europass ułatwia mobilność i poprawia perspektywę zatrudnienia i uczenia się przez całe życie w Europie. W kształceniu zawodowym, realizowanym w ramach projektów edukacyjnych jest obowiązkowe wydawanie dokumentu Europass Mobilność.

Istotną rolę odgrywa tu „Europejski System Akumulowania i Przenoszenia Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym” (ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training). Powstał on z inicjatywy Unii Europejskiej, która ma umożliwiać obywatelom państw europejskich łatwiejsze zdobywanie kwalifikacji zawodowych (świadectw, dyplomów), a przez to wspierać mobilność zawodową oraz uczenie się przez całe życie. ECVET znajduje szczególnie ważne zastosowanie przy projektach mobilności edukacyjnych. Rozwiązania tego systemu

⁴Od europejskich do polskich ram kwalifikacji, Model Polskich Ram Kwalifikacji, Priorytet III PO KL, działanie 3.4., poddziałanie 3.4.1., Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa styczeń 2010, s.8, 9.

⁵Walidacja - <http://www.walidacja.kig.pl/index.php/pl/component/seoglossary/glossaries/1/W>, data przejrzania 30.07.2015

⁶Erasmus+, Przewodnik po programie, Wersja 3, 2015, s.337.

mają wspomóc planowanie i organizowanie mobilności edukacyjnej przez instytucje partnerskie, a także mają wesprzeć osoby uczące się w wykorzystaniu uzyskanych za granicą efektów uczenia się dla dalszej edukacji lub rozwoju zawodowego. W tym celu Unia Europejska wypracowała szereg instrumentów mających wspierać realizację polityki na rzecz mobilności i uczenia się przez całe życie, do których oprócz systemu ECVET należą:

- Europejski System Transferu i Akumulacji Osiągnięć (ECTS) stosowany w obszarze szkolnictwa wyższego;
- portfolio dokumentów Europass, w których zapisuje się kwalifikacje uczących się oraz uzyskane efekty uczenia się;
- Europejska Rama Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK), do której odnoszone są krajowe ramy kwalifikacji tworzone przez poszczególne kraje członkowskie;
- Europejskie Ramy Odniesienia na Rzecz Zapewnienia Jakości w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (EQAVET).⁷

Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów (European Credit Transfer and Accumulation System) jest systemem punktowym, który ułatwia uznawanie okresów studiów odbytych poza uczelnią macierzystą. Uznawanie okresów studiów jest jednym z podstawowych warunków wyjazdów w ramach obecnego teraz programu Erasmus+ a wcześniej w ramach programu LLP Erasmus.

Należy wspomnieć, że Europejskie Ramy Kwalifikacji są wspólnymi europejskimi ramami odniesienia, wiążącymi systemy kwalifikacji poszczególnych krajów. Ramy funkcjonują jako instrument przełożenia, dzięki któremu kwalifikacje stają się bardziej czytelne i łatwiejsze do zrozumienia w różnych państwach i systemach w Europie. Ich dwa główne cele to: promocja mobilności obywateli pomiędzy krajami oraz ułatwianie im uczenia się przez całe życie.⁸ Europejskie Ramy Krajowe odgrywają istotną rolę, ponieważ pomagają państwom członkowskim w promowaniu, monitorowaniu, modernizacji i doskonaleniu systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. W procesie wdrażania Europejskich Ram Kwalifikacji zakłada się, że

⁷System ECVET, Podstawowe informacje oraz wskazówki dotyczące organizowania mobilności edukacyjnych, Zespół Ekspertów ECVET Polska, Warszawa 2014, s.1, 3.

⁸Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK), Wspólnoty Europejskie, Luksemburg 2009, s. 3.

każdy kraj powinien odnieść swoje krajowe kwalifikacje do ośmiu poziomów Europejskich Ram Kwalifikacji za pośrednictwem krajowych ram kwalifikacji lub inaczej zdefiniowanych poziomów w krajowym systemie kwalifikacji.⁹

Natomiast EQAVET (The European quality assurance in vocational education and training) oznacza zapewnianie jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz skupia państwa członkowskie, partnerów społecznych i Komisję Europejską w celu wspierania współpracy europejskiej w zakresie rozwoju i poprawy jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (VET) za pomocą wspomnianych już wyżej europejskich ram odniesienia.¹⁰

Istotną rolę odgrywają programy finansowe wspierające projekty. Do takich programów zaliczany jest PROW czyli Program Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz RPO czyli Regionalny Program Operacyjny.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 został opracowywany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 grudnia 2013 roku w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program realizuje sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020. Jednym z nich jest ułatwianie transferu wiedzy

⁹Od europejskich do polskich ram kwalifikacji, Model Polskich Ram Kwalifikacji, Priorytet III PO KL, działanie 3.4., poddziałanie 3.4.1, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa, styczeń 2010, s. 5.

¹⁰EQAVET - <http://www.koweziu.edu.pl/item/1009-jako%C5%9B%C4%87-w-kszt%C5%82ceniu-i-szkoleniu-zawodowym-eqavet>, data przejrzania 30.07.2015

i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.¹¹ Odnosi się on do kształcenia zawodowego oraz nabywania umiejętności i demonstracji oraz działania informacyjnego. Zakres szkolenia ukierunkowany jest na rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych rolników, właścicieli lasów w zakresie związanym z prowadzeniem działalności rolniczej, bądź związanej z rolnictwem czy leśnictwem a demonstracje służą upowszechnianiu innowacji i dobrych praktyk w zakresie produkcji rolnej lub leśnej bądź przetwórstwa rolno – spożywczego.

Beneficjentami tego zakresu mogą być jednostki naukowe i uczelnie, publiczne podmioty doradcze (Centrum Doradztwa Rolniczego, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, izby rolnicze), szkoły rolnicze lub szkoły leśne lub centra kształcenia ustawicznego, lub centra kształcenia praktycznego prowadzone przez Jednostki Samorządu Terytorialnego lub organy administracji rządowej, inne podmioty prowadzące działalność szkoleniową, konsorcja tworzone przez ww. podmioty. PROW pokrywa 100% kwalifikowanych operacji.¹²

Regionalny Program Operacyjny obejmuje zasięgiem jak wskazuje nazwa obszar województwa. Programy te są do siebie w dużym stopniu podobne, jednak każdy z nich w szczegółach dostosowany jest do specyficznych potrzeb i możliwości danego regionu. Środki z Regionalnych Programów Operacyjnych inwestowane są w projekty przyczyniające się do rozwoju danego województwa oraz podmiotów działających na jego terenie. Oznacza to, że na dofinansowanie mogą liczyć podmioty, które mają siedzibę w danym regionie, prowadzą na jego terenie działalność lub chcą zrealizować projekt którego efekty pozostaną w województwie, które udzieliło wsparcia. Za zarządzanie Regionalnymi Programami Operacyjnymi odpowiedzialne są samorządy województw. W latach 2014-2020 środki unijne w budżecie każdego programu regionalnego pochodzą z dwóch źródeł: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Stanowi to nowość w porównaniu z Regionalnymi Programami Operacyjnymi na lata 2007-2013.¹³

¹¹PROW - <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-2014-2020>, data
przejrzania 30.07.2015

¹²Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, Broszura informacyjna, Ministerstwo
Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa 12 grudzień 2014., s. 1,2.

¹³RPO - <https://www.regionalne.gov.pl/strony/skorzystaj-jak-zaczac-korzystac-z-programow/>,
data przejrzania 30.07.2015

Istotną różnicą w systemie alokacji środków europejskich jest przesunięcie ich w kierunku regionów (programów regionalnych) w nadchodzącej perspektywie, w odniesieniu do poprzedniego rozdziału, w którym duża ich część była przeznaczona na wspieranie działań centralnych (projektów ogólnokrajowych, centralnych).

Do programów wspierający programy edukacyjne należały LLP, POKL oraz obecne teraz EFS i Erasmus+. Poniżej objaśnię istotę tych programów. Program Leonardo da Vinci, który stanowił część programu edukacyjnego LLP oraz obecny program Erasmus+ w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego przedstawię w rozdziale III pracy ze względu na istotę wspierania działania kształcenia i szkolenia zawodowego.

Program Unii Europejskiej LLP – „Lifelong Learning Programme” czyli „Uczenie się przez całe życie” realizowany był w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego w latach 2007-2013. Program ten umożliwiał Europejczykom mobilność edukacyjną: studia, staże i praktyki zawodowe, a także udział w kursach, seminariach i konferencjach.

Program „Uczenie się przez całe życie” składał się z następujących programów sektorowych:

- Erasmus - W latach 2007-2013 Erasmus był adresowany przede wszystkim do studentów i pracowników szkół wyższych. Studentom umożliwiał odbywanie ze granicą studiów i praktyk a wykładowcom i kadrze administracyjnej pozwalał na wyjazdy w celach dydaktycznych i szkoleniowych. Program stwarzał też szkołom wyższym szerokie możliwości udziału w międzynarodowych projektach edukacyjnych.
- Comenius - Celem tego programu było rozwijanie wiedzy o różnorodności kultur i języków europejskich oraz pomaganie młodym ludziom w nabywaniu podstawowych umiejętności i kompetencji życiowych. W programie brali udział uczniowie i nauczyciele z przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, a także pracownicy stowarzyszeń, organizacji non profit, instytucji pozarządowych oraz lokalnych i regionalnych władz oświatowych.
- Leonardo da Vinci¹⁴
- Grundtvig – ten program wspierał europejską współpracę i wymianę doświadczeń związanych z niezawodową edukacją osób dorosłych - formalną, pozaformalną i nieformalną. Celem programu było stwarzanie możliwości uczenia się

¹⁴Informacje dot. Programu Leonardo da Vinci w rozdziale III pracy

osób dorosłych, co miało pomóc w rozwiązaniu problemów starzejącego się społeczeństwa europejskiego.

– Wizyty studyjne - były adresowane do kadry zarządzającej, decydentów i specjalistów z zakresu edukacji oraz kształcenia i szkolenia zawodowego. Kilkunastoosobowe grupy fachowców zajmujących się podobnymi obszarami kształcenia mogły brać udział w krótkich wyjazdach dotyczących konkretnych wyzwań i problemów. Program umożliwiał też organizowanie takich wizyt przez polskie instytucje.

– Projekty międzyagencyjne - Komisja Europejska okresowo ogłaszała konkurs dla Agencji Narodowych Programu "Uczenie się przez całe życie" na realizację projektów międzyagencyjnych. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji czyli Narodowa Agencja Programu "Uczenie się przez całe życie" uczestniczyła jako partner strategiczny w kilku takich projektach.¹⁵

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) był jednym z programów operacyjnych, które wdrażane były w latach 2007-2013. Środki finansowe na jego realizację pochodziły głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Celem PO KL było umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, poprawę stanu zdrowia osób pracujących, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi postawiła odnowiona Strategia Lizbońska¹⁶, mianowicie uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji dla wzrostu oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.

¹⁵LLP - <http://www.frse.org.pl/llp>, data przejrzania 30.07.2015

¹⁶Strategia Lizbońska - to społeczno – gospodarczy plan rozwoju Unii Europejskiej realizowany w latach 2000 – 2010. Priorytetem Strategii, przyjętej w marcu 2000 roku podczas szczytu Rady Europejskiej w Lizbonie, było utworzenie na terytorium Europy najbardziej dynamicznie rozwijającej się i konkurencyjnej gospodarki na świecie, zdolnej do zapewnienia zrównoważonego wzrostu, oferującej więcej lepszych miejsc pracy, większą spójność społeczną, jak również poszanowanie środowiska naturalnego. (w:) <http://uniaeuropejska.org/strategia-lizbonska>, data przejrzania 30.07.2015

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składał się z 10 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym. W ramach komponentu centralnego (Priorytety I-V) wsparcie realizowane były głównie na rzecz zwiększenia efektywności struktur i systemów instytucjonalnych, natomiast środki komponentu regionalnego (Priorytety VI-IX), były przeznaczone na wsparcie dla osób i poszczególnych grup społecznych. Realizacja Priorytetu X Pomoc techniczna pozwoliła na sprawne wdrażanie i monitorowanie postępów realizacji Programu oraz promocję Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce.¹⁷

Należy wspomnieć, że wiele szkół dzięki programowi PO KL wyposażyło swoją bazę dydaktyczną i warsztatową w nowoczesny sprzęt a uczniowie zdobyli umiejętności u parterów zagranicznych i dzięki temu są dzisiaj bardziej mobilni na europejskim rynku pracy.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) został utworzony w 1957 roku na mocy Traktatów Rzymskich¹⁸ po to, aby poprawić jakość i dostępność miejsc pracy i możliwości zatrudnienia w Unii Europejskiej. EFS promuje aktywną politykę rynku pracy mającą na celu przeciwdziałanie i zapobieganie bezrobociu, przeciwdziała zjawisku wykluczenia społecznego oraz wspiera kształcenie ustawiczne, doskonalenie kadr gospodarki i rozwój przedsiębiorczości.

Nie ulega wątpliwości, że Europejski Fundusz Społeczny przyczynia się do kształtowania nowoczesnego modelu polityki zatrudnienia, opartego z jednej strony na środkach aktywizacji zawodowej i rozwoju zasobów ludzkich, a z drugiej na wspieraniu przedsiębiorczości i rozwoju inicjatyw gospodarczych. Jest funduszem strukturalnym,

¹⁷PO KL - <http://www.kapitalludzki.gov.pl/o-programie/>, data przejrzania 30.07.2015

¹⁸Traktaty Rzymskie (Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej - Euratom) zostały podpisane 25 marca 1957 roku przez Belgię, Francję, Holandię, Republikę Federalną Niemiec, Luksemburg i Włochy. Weszły w życie 1 stycznia 1958 roku na czas nieokreślony. Oba dokumenty wraz z Traktatem Paryskim stanowią fundament integracji europejskiej. W preambule sygnatariusze zobowiązali się do wspólnych działań zmierzających do wyeliminowania barier dzielących Europę. Służyć miało temu stałe dążenie do poprawy poziomu życia i warunków pracy obywateli krajów członkowskich. (w:) http://europarlament.pap.pl/palio/html.run? Instance=cms_ep.pap.pl& PageID=1& menuId=38& nrDep =964& CheckSum=-1884172198, data przejrzania 30.07.2015

który w największym stopniu finansuje oddalone, często małe projekty i inicjatywy mające przyczynić się do redukcji bezrobocia, ubóstwa i marginalizacji społecznej.¹⁹

Nowym programem Unii Europejskiej jest program Erasmus+ w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu na lata 2014-2020. Erasmus+ opiera się na osiągnięciach europejskich programów edukacyjnych, które funkcjonowały już przez 25 lat, mianowicie: programu „Uczenie się przez całe życie”, programu „Młodzież w działaniu”, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, oraz programów współpracy z krajami uprzemysłowionymi w dziedzinie szkolnictwa wyższego i jest wynikiem połączenia europejskich inicjatyw realizowanych przez Komisję Europejską w latach 2007-2013.

Struktura programu Erasmus+ obejmuje następujące elementy:

- Akcja 1. Mobilność edukacyjna;
- Akcja 2. Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk;
- Akcja 3. Wsparcie w reformowaniu polityk;
- Akcje specjalne: program Jean Monnet; Sport – dzięki programowi Erasmus+ po raz pierwszy w historii programów edukacyjnych Unii Europejskiej wspierane są inicjatywy związane ze sportem.

W odniesieniu do poszczególnych akcji programu Erasmus+ zastosowane zostały również nazwy sektorów: Edukacja szkolna, Szkolnictwo wyższe, Kształcenie i szkolenia zawodowe, Edukacja dorosłych oraz Młodzież. Akcja 1 i 2 odnoszą się do następujących sektorów: edukacja szkolna, kształcenie i szkolenie zawodowe, szkolnictwo wyższe, edukacja dorosłych, młodzież. Akcja 3 odnosi się do sektora młodzież.

Do krajów uczestniczących w programie Erasmus+ należą: 28 państw członkowskich Unii Europejskiej, państwa EFTA/EOG²⁰: Islandia,

¹⁹EFS - <https://www.mpips.gov.pl/fundusze-europejskie/europejski-fundusz-spoeczny/> data przejrzania 30.07.2015

²⁰Europejski Obszar Gospodarczy (EOG) to porozumienie, na mocy którego utworzono strefę wolnego handlu i Wolny Rynek na terenie państw Unii Europejskiej oraz Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA). W skład EOG wchodzi obecnie 30 krajów, w tym wszystkie państwa UE (za wyjątkiem Chorwacji, która przystąpi w styczniu 2015 roku) oraz należące do EFTA – Norwegia, Islandia i Liechtenstein. Granice celne pomiędzy EFTA i UE zostały w większości zniesione. Wyjątek stanowią niektóre transakcje walutowe i produkty rolne. Szwajcaria respektuje niektóre przepisy ustanowione przez EOG, mimo iż do niego nie należy i inkorporuje je do własnego prawodawstwa. Dotyczy to

Liechtenstein, Norwegia oraz państwa kandydujące do UE: Turcja, była Jugosłowiańska Republika Macedonii.²¹

zwłaszcza swobody przepływu osób. (w:) <http://uniaeuropejska.org/europejski-obszar-gospodarczy/>, data
przejrzenia 30.07.2015

²¹Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/o-programie/>, data przejżenia 30.07.2015

III. Programy wspierające kształcenie i szkolenia zawodowe

Rozdział niniejszy jest poświęcony programom wspierającym w obszarze kształcenie uczniów w szkołach zawodowych.

Program Leonardo da Vinci (ang. Leonardo da Vinci Programme) był oddzielnym programem edukacyjnym finansowanym z funduszy Unii Europejskiej, stanowiący od 2007 roku część większego Lifelong Learning Programme.

Nazwa programu pochodzi od nazwiska Leonardowi da Vinci wszechstronnego artysty, naukowca i wynalazcy, żyjącego w XVI wieku we Włoszech i Francji, w ten sposób chciano uczcić jego fenomen. Program był realizowany w dwóch edycjach. Pierwsza edycja programu realizowana była od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 1999 roku. Głównym celem tej edycji programu była promocja i poprawa systemów kształcenia i szkolenia zawodowego. Należy zaznaczyć, że wówczas program miał charakter współpracy, a nie „pomocy” i z jego funduszy pokrywano tylko część kosztów. Uczestnikami projektu były państwa członkowskie Unii Europejskiej, kraje EFTA oraz państwa Europy Środkowej-Wschodniej. Celami tej edycji programu było wspieranie przedsiębiorstw i pracowników w dziedzinie oświaty zawodowej, włączanie szkół wyższych do współpracy z zakładami oraz doskonalenie systemu oświaty zawodowej w krajach członkowskich UE. Oprócz tego także rozszerzanie znajomości języków obcych, wprowadzanie innowacji technicznych do systemów kształcenia zawodowego, jak również opracowywanie międzynarodowych projektów i programów pośrednictwa dla pracowników oraz międzynarodowych projektów i programów wymiany młodzieży a także zbieranie i przekazywanie informacji z obszaru oświaty zawodowej i wspieranie innowacyjnych metod nauczania zawodowego.

Druga edycja programu realizowana był od 1 stycznia 2000 roku do 31 grudnia 2006 roku jako program kształcenia i szkolenia zawodowego. Tym razem uczestnikami projektu było piętnaście krajów członkowskich Unii Europejskiej, kraje EFTA, Cypr (państwo) i Malta oraz państwa Europy Środkowej - Wschodniej stowarzyszone z UE: Bułgaria, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry. W roku 2001 dołączyła do współpracy Turcja. Prócz państw w programie uczestniczyć mogły instytucje (osoby prawne) zajmujące się kształceniem i szkoleniem zawodowym, szkoły zawodowe, uczelnie, instytuty badawcze, przedsiębiorstwa, izby handlowe i przemysłowe, partnerzy społeczni, organizacje lokalne i regionalne. Druga edycja, oprócz celów z pierwszej edycji obejmowała doskonalenie kompetencji zawodowych, zwłaszcza ludzi młodych, w celu zwiększenia ich szans na rynku pracy,

poprawy jakości i dostępności ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego umożliwiającego zdobywanie kwalifikacji na całe życie oraz zwiększenie szans na rynku pracy przez promowanie innowacyjności w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Priorytetem był także rozwój konkurencyjności i kształtowanie przedsiębiorczości i zwiększenie szans na rynku pracy przez poprawę jakości i dostępności systemów kształcenia oraz doradztwa zawodowego. Promowano także współpracę między instytucjami kształcenia zawodowego a przedsiębiorstwami, zwłaszcza małymi i średnimi, oraz partnerami społecznymi w celu dostosowanie wykształcenia do rynku pracy oraz wspierano równe szanse w dostępie do kształcenia i szkolenia zawodowego osób bezrobotnych. Popularyzowane było także wykorzystanie technologii informatycznej i komunikacyjnej w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz oprawa przejrzystości kwalifikacji zawodowych.²²

Z chwilą utworzenia programu Lifelong Learning Programme w 2007 roku Program Leonardo da Vinci (III edycja), stał się jednym z pakietów tego pierwszego. Cele i założenia nie zmieniły się. Do końca grudnia 2013 Program Leonardo da Vinci był częścią programu edukacyjnego Unii Europejskiej "Uczenie się przez całe życie" (Lifelong Learning Programme), który opisałam już w poprzednim rozdziale pracy.

Do 2006 roku, w Polsce, rolę Narodowej Agencji programu pełniła Fundacja „Fundusz Współpracy Fundacja Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr” z siedzibą w Warszawie, na ul. Górnośląskiej 4a. Od 2007 roku, rolę Narodowej Agencji przejęła Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, z siedzibą w Warszawie, na ul. Mokotowskiej 43, która do dziś funkcjonuje i pełni rolę Narodowej Agencji dla Programu ERASMUS+. Program Leonardo da Vinci ściśle współpracował z Krajowym Centrum Europass, które od stycznia 2009 roku również umiejscowione zostało w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.²³ Istotna rola dokumentu Europass w dziedzinie kształcenia została opisana w II rozdziale.

Ofertę możliwości Programu LLP Leonardo da Vinci podnoszenia kompetencji kadry zarządzającej edukacją i kształceniem ustawicznym uzupełniał także program wizyt studyjnych.²⁴ Pod terminem wizyty studyjne rozumiane są krótkie spotkania, od

²²LdV - https://pl.wikipedia.org/wiki/Program_Leonardo_da_Vinci, data przejrzania 30.07.2015

²³LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/o-programie-leonardo-da-vinci>, data przejrzania 30.07.2015

²⁴LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/o-programie-leonardo-da-vinci>, data przejrzania 30.07.2015

trzech do pięciu dni, w małych grupkach specjalistów z różnych krajów europejskich, którzy pracują w podobnych obszarach kształcenia a spotykają się w celu wymiany doświadczeń.

Podstawą dobrego projektu było oczywiście dobre partnerstwo. W rozdziale IV pracy przedstawię przykładowe (wybrane) ośrodki szkoleniowe na terenie Niemiec, które mają kilkuletnie sukcesywne doświadczenie we współpracy z polskimi szkołami, instytucjami, szkołami wyższymi w realizacji projektów unijnych.

Narodowa Agencja zachęcała i nadal zachęca wnioskodawców/beneficjentów²⁵, którzy są zainteresowani realizacją projektów do korzystania z możliwości dofinansowania krótkich wyjazdów zagranicznych do tzw. wizyt przygotowawczych lub seminariów kontaktowych w celu poznania z partnerem (partnerami) i wspólnego przygotowania projektów. W tym celu dofinansowuje wizyty przygotowawcze i seminaria kontaktowe.²⁶

Program LLP wspierał jedynie działania międzynarodowe i w zależności od typu realizacji działań konieczny był jeden bądź kilku partnerów zagranicznych. Projekty Leonardo da Vinci realizowane były we współpracy z partnerami pochodzącymi z krajów członkowskich Unii Europejskich oraz krajami stowarzyszonymi w EFTA – EEA: Islandią, Norwegią i Liechtensteinem, Szwajcarią od 2011 roku oraz krajami kandydującymi Turcją i Chorwacją.²⁷

W projektach staży mógł uczestniczyć każdy, kto znajdował się na rynku pracy lub był w trakcie kształcenia zawodowego. Uczestnikami byli uczniowie szkół zawodowych, czeladnicy, absolwenci, pracownicy różnych branż i zawodów, osoby

²⁵Wnioskodawca to organizacja uczestnicząca lub nieformalna grupa, która składa wniosek o dofinansowanie. Wnioskodawcy mogą występować indywidualnie lub w imieniu innych instytucji zaangażowanych w projekt. W tym ostatnim przypadku wnioskodawca jest jednocześnie koordynatorem. Jeżeli projekt zostaje wybrany, wnioskodawca staje się beneficjentem dofinansowania obecnie w ramach programu Erasmus+ a do 2013 roku w ramach programu Leonardo da Vinci. Beneficjent podpisuje umowę finansową z Narodową Agencją lub Agencją Wykonawczą, która wybrała projekt, albo jest powiadamiany przez tę agencję o decyzji. Jeżeli wniosek został złożony w imieniu innych uczestniczących instytucji, partnerzy mogą stać się współbeneficjentami dofinansowania. (w:) Erasmus+, Przewodnik po programie, Wersja 3 2015, s. 336,337.

²⁶LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/jak-znalezc-partnera-do-projektu>, data przejrzania 30.07.2015

²⁷LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/kraje-uczestniczace-w-programie>, data przejrzania 30.07.2015

bezrobotne oraz osoby poszukujące pracy bądź możliwości przekwalifikowania się. Natomiast w projektach wymiany doświadczeń mogli brać udział nauczyciele zawodu, doradcy zawodowi, szkoleniowcy, osoby zarządzające zasobami ludzkimi oraz kadra zarządzająca w przedsiębiorstwach. W projektach wielostronnych mogły brać udział osoby zatrudnione bądź w inny sposób związane formalnie z instytucją realizującą projekt.²⁸

Projekty LLP realizować mogły wszystkie podmioty publiczne, niepubliczne a także komercyjne, mianowicie przedsiębiorstwa, stowarzyszenia branżowe i związki pracodawców, izby rzemieślnicze, izby przemysłowo – handlowe, związki zawodowe, szkoły zawodowe i techniczne, centra kształcenia praktycznego i ustawicznego, instytucje i firmy szkoleniowe, placówki doskonalenia nauczycieli, szkoły wyższe, instytuty badawcze i naukowe, podmioty świadczące usługi doradztwa i poradnictwa zawodowego, władze oświatowe, jednostki administracji publicznej, organizacje pozarządowe i wszelkie inne podmioty, które w swojej działalności znajdowały wspólną przestrzeń z programem.²⁹

Wspieranie mobilności na europejskim rynku pracy odbywało się w ramach projektów wymian i staży, a współpraca partnerska oraz rozwój innowacji i modernizacji systemów kształcenia ustawicznego realizowane były w ramach tzw. projektów wielostronnych.

Na poziomie Narodowej Agencji Programu Leonardo da Vinci, której funkcję pełniła i nadal pełni w Polsce Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, zarządzane były projekty mobilności czyli projekty staży zagranicznych (IVT i PLM), projekty wymian doświadczeń (VETPRO), projekty partnerskie, projekty transferu innowacji (TOL).³⁰ Celem projektów mobilności było wspieranie międzynarodowej mobilności w trakcie szkolenia zawodowego oraz osób odpowiedzialnych za prowadzenie takich szkoleń.

Projekty mobilności polegały na organizowaniu wyjazdów zagranicznych dla uczniów, pracowników, absolwentów i bezrobotnych, a także szkoleniowców. Celami wyjazdów były szkolenia i zdobywanie praktycznych doświadczeń zawodowych (praktyki i staż zawodowe), bądź poznawanie ciekawych rozwiązań, metod i praktyk

²⁸LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/kto-moze-byc-uczestnikiem-projektu>, data przejrzania 30.07.2015

²⁹LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/kto-moze-realizowac-projekty>, data przejrzania 30.07.2015

³⁰LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/typy-realizowanych-dzialan>, data przejrzania 30.07.2015

w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego (wymiany doświadczeń). Założeniem projektów tego typu było połączenie teorii z praktyką, co wiązało się ze wzmocnieniem więzi między światem edukacji i pracy.³¹

Przez staże/praktyki zawodowe rozumiane są wyjazdy zagraniczne na określony czas szkolenia i zdobywania doświadczenia zawodowego przez uczestnika projektu. Wyjazd odbywa się do organizacji partnerskiej w innym kraju, w ramach współpracy między instytucjami szkolącymi i przedsiębiorstwami. Staż/praktyka stanowi integralną część szkolenia zawodowego i ma na celu rozwój zawodowy uczestników.³²

W ramach praktyk zawodowych dla młodzieży uczącej się – IVT (Placements for People in Initial Vocational Training) mogli uczestniczyć osoby w trakcie wstępnego kształcenia zawodowego, np. uczniowie szkół o profilu zawodowym różnego szczebla, uczestnicy kształcenia zawodowego w systemie dualnym (nauki i pracy). Natomiast w ramach staży dla absolwentów, osób pracujących i poszukujących pracy – PLM (Placements of People on the Labour Market) mogli uczestniczyć absolwenci, pracownicy różnych zawodów i branż, osoby poszukujące możliwości przekwalifikowania się oraz osoby poszukujące pracy. Pobyt zagraniczny w ramach projektów IVT trwa od dwóch tygodni do trzydziestu dziewięciu tygodni, zaś w przypadku projektów PLM od dwóch tygodni do dwudziestu sześciu tygodni.³³

Projekty partnerskie umożliwiały organizacjom z różnych krajów współpracę w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego. Głównym zamierzeniem było ułatwienie partnerom wymiany doświadczeń oraz rozszerzenie współpracy na poziomie europejskim. Przy realizacji projektu odbywały się wzajemne wizyty partnerów, które były okazją do bezpośrednich spotkań ekspertów i wzajemnego uczenia się.³⁴

Projekty partnerskie polegały na współpracy instytucji z krajów europejskich nad wypracowaniem wspólnego rozwiązania dotyczącego kształcenia bądź szkolenia

³¹Projekty mobilności - <http://www.leonardo.org.pl/akcje/projekty-mobilnosci>, data przejrzania 30.07.2015

³²Staż/praktyki zawodowe - <http://www.leonardo.org.pl/sites/leonardo.org.pl/files/page/2012/03/projekty-stazowe-ulotka.pdf>, data przejrzania 30.07.2015

³³Staż/praktyki zawodowe - <http://www.leonardo.org.pl/sites/leonardo.org.pl/files/page/2012/03/projekty-stazowe-ulotka.pdf>, data przejrzania 30.07.2015

³⁴Projekty partnerskie - <http://www.leonardo.org.pl/akcje/projekty-partnerskie>, data przejrzania 30.07.2015

zawodowego. Efektem dwuletniej współpracy był produkt wypracowany wspólnie przez grupę partnerską. Produktem końcowym, którego wypracowanie było obowiązkowe podczas projektu, mogły być publikacje książkowe, broszury, witryny internetowe, zbiory dobrych praktyk, płyty CD, filmy, kurs szkoleniowy, instruktaż, wspólny raport tematyczny lub konferencja.³⁵

Tematyka projektów partnerskich dotyczyła rozwoju doradztwa w dziedzinie kształcenia i doskonalenia zawodowego, współpracy między kształceniem zawodowym, szkolnictwem wyższym a kształceniem dorosłych. Inne decydujące tematy odnosiły się do otwarcie kształcenia i doskonalenia zawodowego na elastyczne ścieżki kariery zawodowej i tworzeniu lepszych warunków rozpoczęcia życia zawodowego, promocji uznawalności kształcenia nieformalnego i pozaformalnego, reagowaniu na potrzeby rynku pracy, zwłaszcza w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw oraz przewidywanie, które umiejętności będą przydatne na rynku pracy. Oczywiście kluczowymi kwestiami w projektach partnerskich było podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli i instruktorów, szkoleniowców, proces wdrażania Wspólnych Ram Zapewnienia Jakości w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (EQAVET)), współpraca w dziedzinie przejrzystości systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (ECVET, EQF³⁶, Europass itp.) oraz wspieranie rozwoju krajowych ram kwalifikacji w odniesieniu do systemu EQF.³⁷

W ramach Programu Leonardo da Vinci mogły być realizowane projekty centralne, czyli projekty tworzenia innowacji (Dol – Development of Innovation), europejskie sieci instytucji (Thematic Networks) oraz działania towarzyszące (Accompanying Measures), czyli wszelkie działania, które nie mieściły się w formule projektów mobilności, partnerskich i transferu innowacji bądź w programie Leonardo da Vinci. Projekty te realizowane były w ramach poszczególnych programów sektorowych (Leonardo da Vinci, Erasmus, Comenius, Grundtvig), jak i w ramach programów międzysektorowych (Transversal Programme). Programy centralne obejmowały przekrojowe działania wspierające tworzenie polityk edukacyjnych (KA1),

³⁵Projekty partnerskie - <http://www.leonardo.org.pl/projekty-partnerskie-dla-zainteresowanych/co-to-sa-projekty-parterskie>, przejrzenia 30.07.2015

³⁶Informacje dot. EQF (The European Qualifikations Framework) - ERK Europejskie Ramy Kwalifikacji w rozdziale II pracy

³⁷Projekty partnerskie - <http://www.leonardo.org.pl/projekty-partnerskie-dla-zainteresowanych/tematyka-projektow>, data przejrzenia 30.07.2015

naukę języków (KA2), rozwój technologii w edukacji (KA3) oraz upowszechnienie rezultatów projektów LLP (KA4). Wszelkie te działania zarządzane były bezpośrednio już na poziomie Agencji Wykonawczej Komisji Europejskiej.³⁸

Jak już w drugim rozdziale pracy napisałam, Program Erasmus+ powstał na podbudowie dwudziestopięcioletnich doświadczeń programów edukacyjnych. Jest to dość „młody” program bo funkcjonuje od stycznia 2014 roku. Pierwszy wnioski w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego składane były w marcu 2014 roku. W latach 2014 - 2015 realizowane były jeszcze projekty w ramach Programu Leonardo da Vinci z LLP, a także właśnie pierwsze projekty mobilności w ramach programu Erasmus+. Jak już wspomniałam w rozdziale drugim program Erasmus+ dzieli się na 1, 2 i 3 akcję oraz akcje specjalne a dla ułatwienia został też podzielony na sektory ze względu na typ szkolnictwa.

Sektor Erasmus+ „Kształcenie i szkolenie zawodowe” realizuje akcję 1 i 2 programu Erasmus+ w odniesieniu do szkół zawodowych, przedsiębiorstw oraz organizacji i instytucji związanych z kształceniem zawodowym i szkoleniami. Ten właśnie sektor kontynuuje tradycje Programu Leonardo da Vinci, działającego w latach 2007-2013 w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”. Należy zaznaczyć, że Erasmus+ „Kształcenie i szkolenia zawodowe” promuje również udział w działaniach scentralizowanych programu Erasmus+ (akcja 3), zarządzanych przez Agencję ds. Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA)³⁹ w Brukseli.⁴⁰

³⁸Projekty centralne - <http://www.leonardo.org.pl/akcje/projekty-centralne>, data przejrzania 30.07.2015

³⁹Education, Audiovisual & Culture Executive Agency (EACEA) - Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego z siedzibą w Brukseli rozpoczęła działalność 1 stycznia 2006 roku. Do zadań EACEA należy realizacja szeregu części składowych ponad 15 finansowanych przez Wspólnotę programów oraz działań w dziedzinie edukacji i szkoleń, aktywnego obywatelstwa, spraw młodzieży, kultury i polityki audiowizualnej. Agencja posiada osobowość prawną i podlega bezpośrednio trzem dyrekcjom generalnym Komisji Europejskiej: Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji i Kultury (EAC), DG ds. Społeczeństwa Informacyjnego (COMM), oraz Biuru Współpracy EuropeAid, które odpowiadają za programowanie, ocenę i kształtowanie polityki. Agencja zajmuje się większością zagadnień związanych z zarządzaniem programami, w tym opracowywaniem zaproszeń do składania wniosków, wyborem projektów, podpisywaniem umów dotyczących projektów, zarządzaniem finansami, monitorowaniem projektów (sporządzaniem sprawozdań okresowych i końcowych). Kontaktuje się również z beneficjentami i przeprowadza na miejscu kontrole realizacji programów. (w:) http://europa.eu/about-eu/agencies/executive_agencies/eacea/index_pl.htm, data przejrzania 30.07.2015

⁴⁰Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/>, data przejrzania 30.07.2015

Sektor Kształcenie i szkolenie zawodowe w ramach akcji 1 mobilność edukacyjna uczniów i kadry realizuje wyjazdy uczniów i kadry edukacyjnej.

W ramach mobilności uczniów kształcenia i szkolenia zawodowego programu Erasmus+ osoby uczące się zawodu mogą zdobywać praktyczne doświadczenia zawodowe za granicą oraz podwyższać swoje umiejętności językowe. Zatem uczniowie mogą podjąć staże w przedsiębiorstwach, instytucjach publicznych lub organizacji pozarządowej, a także centrum kształcenia lub szkolenia zawodowego. Mobilność ma na celu ułatwienie przejścia z etapu nauki do zatrudnienia. Wyjazdy w ramach projektu mogą trwać od dwóch tygodni do dwunastu miesięcy. W ramach tego programu, tak jak było też przy realizacji projektów Leonardo da Vinci LLP przed wyjazdem na staże do partnera zagranicznego odbywają się zajęcia językowe oraz kulturowo – pedagogiczne. Praktyki przeznaczone są dla uczniów szkół zawodowych i technicznych, osób w trakcie szkolenia zawodowego u pracodawcy oraz dla absolwentów tzw. „recent graduates” – czyli mobilność musi być zrealizowana w ciągu jednego roku od ukończenia nauki przez uczestnika. Praktyki te nie są przeznaczone dla osób na rynku pracy czy osób bezrobotnych.

Program Erasmus+ „Mobilności kadry kształcenia i szkolenia zawodowego” stwarza osobom zajmującym się kształceniem i szkoleniem zawodowym, możliwość poznania za granicą nowych metod uczenia zawodu, jak również rozwijania współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego z różnych krajów. Mogą uczestniczyć w praktykach zawodowych w przedsiębiorstwach, instytucjach kształcenia lub szkolenia zawodowego, lub w praktykach typu job shadowing⁴¹ lub szkoleniach w instytucjach i szkoleniach zawodowych, bądź prowadzić kursy i szkolenia w zagranicznych instytucjach partnerskich. Potencjalnymi beneficjentami mogą być osoby zajmujące się kształceniem i szkoleniem zawodowym, czyli nauczyciele, trenerzy, opiekunowie praktyk w przedsiębiorstwach lub warsztatach szkolnych, doradcy zawodowi, osoby zajmujące się organizacją wyjazdów edukacyjnych oraz osoby odpowiedzialne za kształcenie zawodowe w przedsiębiorstwach, instytucjach sektora publicznego i pozarządowego w przypadku wyjazdów na staże trenerskie. Wyjazdy takie trwają od 2 dni do 2 miesięcy. Wnioski o dofinansowanie o mobilność

⁴¹Job Shadowing to krótki pobyt w organizacji partnerskiej w innym kraju w celu przejścia szkolenia polegającego na towarzyszeniu pracownikom w ich codziennej pracy w organizacji przyjmującej, a także w celu wymiany dobrych praktyk, nabycia umiejętności i wiedzy lub stworzenia trwałych partnerstw poprzez aktywną obserwację. (w:) Erasmus+, Przewodnik po programie, Wersja 3, 2015, s. 341.

uczniów i kadry kształcenia i szkolenia zawodowego programu Erasmus+ składać mogą instytucje.⁴²

Sektor Kształcenie i szkolenie zawodowe w ramach akcji 2 czyli współpracy na rzecz innowacji i dobrych praktyk zajmuje się partnerstwami strategicznymi oraz sojuszami na rzecz umiejętności.

W ramach partnerstw strategicznych realizowana jest współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk. W tym sektorze i akcji wspierana jest współpraca instytucji edukacyjnych z pozostałymi interesariuszami kształcenia i szkolenia zawodowego, a także wymiana doświadczeń i dobrych praktyk. Należy zaznaczyć, że szczególny nacisk położony jest na wspieranie współpracy międzysektorowej, tj. sektora kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, ogólnego oraz kształcenia dorosłych. Celem podejmowanych działań jest poprawa jakości działań edukacyjnych oraz ich lepsze dopasowania do potrzeb rynku pracy. W ramach Programu Leonardo da Vinci, podobne możliwości stwarzały Projekty Partnerskie oraz Projekty Wielostronne Transferu Innowacji (lub Projekty Sieci Instytucji).

Współpraca w ramach partnerstw strategicznych obejmuje wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk, wdrażanie Europejskiego Systemu Transferu Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (ECVET) oraz Europejskiego Systemu Zapewniania Jakości w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym (EQAVET). Ponadto, w ramach partnerstw strategicznych opracowywane i wdrażane są nowe metody i materiały szkoleniowe, włącznie z kształceniem w środowisku pracy oraz używaniem otwartych zasobów edukacyjnych, realizowanych wspólnie z lokalnymi i regionalnymi izbami przedsiębiorczości lub stowarzyszeniami pracodawców oraz agencjami rozwoju gospodarczego. Istotną rolę odgrywa także budowanie trwałych relacji między instytucjami z różnych sektorów oraz między kształceniem formalnym i nieformalnym w celu dzielenia się wiedzą i doświadczeniem. Potencjalnymi beneficjentami, którzy mogą zawierać partnerstwa są instytucje kształcenia i szkolenia zawodowego oraz przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, izby rzemieślnicze, władze lokalne i regionalne z krajów uczestniczących w programie

⁴²Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/akcja-1/>, data przejrzania 30.07.2015

Erasmus+. Czas realizacji i trwania projektów strategicznych wynosi dwa lub trzy lata.⁴³

W ramach akcji 2 programu Erasmus+ sojuszu na rzecz umiejętności wspierania jest współpraca między instytucjami kształcenia i szkolenia zawodowego a przedsiębiorstwami. Działania te są zarządzane przez Agencję Wykonawczą ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA) w Brukseli. Warto podkreślić, że sojusze na rzecz umiejętności przyczyniają się do dopasowania oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Należy zwrócić uwagę, że członkowie sojuszu mogą tworzyć wspólne treści szkoleniowe i wypracowywać metody kształcenia w odpowiedzi na faktyczne trendy w zapotrzebowaniu na umiejętności. Współpraca placówek edukacyjnych z przedsiębiorcami obejmuje tworzenie innowacyjnych programów kształcenia i treści szkoleniowych odpowiadających na potrzeby uczących się, z zastosowaniem technologii informacyjno – komunikacyjnych (TIK) oraz otwartych zasobów edukacyjnych. W ramach tego identyfikowane są potrzeby rynku pracy i co najważniejsze wypełniane luki w zakresie umiejętności w poszczególnych branżach (sektorach) a kształcenia dostosowywane do aktualnego zapotrzebowania w danej dziedzinie zawodowej. Również upowszechniana jest idea współpracy sektorowej na rzecz kształcenia i szkolenia zawodowego przez władze odpowiedzialne za kształcenie i szkolenie zawodowe, przedsiębiorców oraz doradców zawodowych. W skład partnerstwa mogą wchodzić organizacje zajmujące się kształceniem lub szkoleniem zawodowym (czyli szkoły zawodowe, techniczne, uczelnie, centra kształcenia i doskonalenia zawodowego, działy szkoleń w przedsiębiorstwach itp.) oraz organizacje posiadające wiedzę ekspercką z zakresu danego sektora ekonomicznego (organizacje branżowe, zawodowe, stowarzyszenia pracodawców, izby gospodarcze, handlowe, rzemieślnicze, ośrodki badawcze, centra doskonalenia umiejętności, agencje rozwoju) oraz instytucje mające funkcje regulacyjne w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego (władze lokalne/regionalne, instytucje uznawania kwalifikacji, certyfikujące, a także ośrodki doradztwa itp.). Wnioski w sprawie realizacji projektów sojuszu na rzecz umiejętności, których czas trwania

⁴³Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/akcja-2/>, data przejrzania 30.07.2015

wynosi dwa lub trzy lata, składane są do Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego w Brukseli.⁴⁴

⁴⁴Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/akcja-2/>, data przejżenia 30.07.2015

IV. Ośrodki szkoleniowe na przykładzie Niemiec

W tym rozdziale pracy przedstawione zostaną trzy ośrodki kształcenia zawodowego w Niemczech. Wielokrotnie byłam uczestnikiem wymian doświadczeń w ramach programu Leonardo da Vinci organizowanych przez Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie, a także opiekunem grup uczniów wyjeżdżających z Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej im. Władysława Stanisława Reymonta w Radomiu, jak również tłumaczem grup młodzieży Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu w ramach projektu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W Niemczech jest wiele ośrodków kształcenia zawodowego ze względu na dualny system kształcenia. Uczniowie niemieccy przybywają raz w roku podczas swojego kształcenia do ośrodka kształcenia DEULA w celu nabycia umiejętności praktycznych, odpowiednio do wiedzy opanowanej w szkole, przed rozpoczęciem kształcenia praktycznego w przedsiębiorstwie w ramach szkolenia zawodowego.

Skrót DEULA w języku niemieckim pochodzi od długiej nazwy „Die deutsche Lehranstalt für Agrartechnik”, a w tłumaczeniu na język polski „Niemiecki Ośrodek Edukacyjny w Dziedzinie Agrotechniki”. Należy zaznaczyć, że pierwsza niemiecka rolnicza szkoła dotycząca techniki rolniczej powstała w Zeesen koło Berlina, czyli wówczas w Republice Federalnej Niemiec i można ją nazwać praszkołą, która dała początek wszystkim ośrodkom DEULA w Niemczech.

Jako pierwszy ośrodek przedstawię DEULE Nienburg, która jest największa z trzech, których pragnę scharakteryzować.

DEULA Nienburg została założona w 1962 roku w mieście Nienburg. Od roku 1992 DEULA Nienburg jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, zatem jest podmiotem non profit i nie osiąga zysków, tylko pokrywa koszty. Ośrodek posiada trzech udziałowców, mianowicie Izbę Rolniczą Dolnej Saksonii (60%), powiat miasta Nienburg (25%) oraz Związek Ogrodnictwa, Zagospodarowania Terenów Zielonych i Pielęgnacji Boisk Sportowych Dolnej Saksonii/Bremen (15%). DEULA Nienburg jest zatem spółką. Działalność edukacyjną prowadzi od wielu lat w obszarze kształcenia i doskonalenia zawodowego związanego z takimi głównymi działaniami jak: rolnictwo, ogrodnictwo, leśnictwo, rzemieślnictwo, przemysł oraz ratownictwo specjalistyczne. W ramach tych dziedzin realizują szkolenia specjalistyczne związane z uprawą roślin, hodowlą i pielęgnacją zwierząt, ogrodnictwem, architekturą krajobrazu, leśnictwem,

przetwórstwem spożywczym oraz agroturystyką lub innymi formami aktywności gospodarczej na terenach wiejskich. Ośrodek ma bardzo bogate doświadczenie i specjalizuje się również w energiach odnawialnych, przetwarzaniu surowców, eksploatacji agregatów prądotwórczych czy eksploatacją biogazowni. Ponadto, prowadzi bardzo dobrze prosperującą szkołę nauki jazdy dla wszystkich kategorii.

Na powierzchni sześciu hektarów powierzchni należącej do DEULA Nienburg znajdują się nowocześnie wyposażone hale i pomieszczenia lekcyjne, których powierzchnia wynosi ponad 9.000 m². DEULA Nienburg posiada cztery sale konferencyjne, jednaście sal lekcyjnych, 29 hal do nauki zawodu, jedną halę uprawową, pracownię bezpieczeństwa i higieny pracy eksponującą zagadnienia bezpieczeństwa w środowisku pracy, salę demonstracyjną z zastosowaniem klimatyzacji w budynkach inwentarskich, stacją kontroli opryskiwaczy wyposażoną w sprzęt do diagnostyki, jedną nowocześnie wyposażoną szklarnię oraz sprzęt rolniczy konsygnacyjny i demonstracyjny o wartości około dwóch milionów euro. W ogromnej hali uprawowej prowadzone są zajęcia przez cały rok z uprawy gleby, architektury krajobrazu, eksploatacji maszyn niezależnie od warunków atmosferycznych.

W ośrodku prowadzone są również eksploatacyjne badania testowe nowych maszyn, co pozwala na bezpośredni kontakt uczestników staży z najnowszą techniką, która wchodzi do produkcji i gospodarstw. Ośrodek dysponuje nowoczesnym parkiem maszynowym. System bliskiej współpracy z niemieckimi producentami ciągników i maszyn zapewnia systematyczne odnawianie parku maszynowego i nowoczesne wyposażenie bazy dydaktycznej.

Ośrodek posiada również własną bazę hotelową, żywieniową - co znacznie ułatwia organizację zajęć, większą swobodę w przebiegu programu, możliwość elastycznego dostosowania godzin posiłków do przebiegu programu, nawet podczas ewentualnego wyjazdu poza ośrodek, np. na specjalistyczne zajęcia ćwiczeniowe do rolników, z produkcji polowej lub zwierzęcej. W ostatnim roku została rozbudowana część hotelowa i stołówka, ponieważ duża liczba uczestników każdego dnia powodowała wydłużania czasu oczekiwania na wydanie posiłków. W hotelu, który liczy 250 miejsc noclegowych, znajdują się przeważnie pokoje dwuosobowe ale także jedno i trzy osobowe z węzłem sanitarnym, odbiornikiem telewizyjnym i lodówką. W jednym skrzydle znajdują się także cztery pokoje o bardzo wysokim standardzie wyposażenia. DEULA Nienburg posiada również kompleks sportowo-rekreacyjny do spędzania wolnego czasu: boiska do piłki nożnej i siatkowej, w głównym budynku

siłownię, stół bilardowy, stoły do gry w tenisa stołowego oraz klub bistro do spotkań towarzyskich.

W ośrodku zatrudnionych jest na stałe około 50 pracowników z tego 32 nauczycieli - instruktorów kształcenia zawodowego. Rocznie, w różnych formach szkolenia kursowego uczestniczy ponad 16000 osób (uczniów, pracowników, stażystów). Ważnym atutem ośrodka DEULA Nienburg jest posiadanie kadry dydaktycznej o bardzo wysokim doświadczeniu technologiczno - produkcyjnym, która oprócz zajęć typowo pedagogicznych, prowadzi własne gospodarstwa rolne, przetwórcze czy agroturystyczne, w których stosuje nowoczesne rozwiązania. Należy podkreślić, że dobrze wykształcona i przygotowana kadra pedagogiczna DEULA oraz stała współpraca z producentami sprzętu, urządzeń i maszyn zapewnia wysoką jakość kształcenia.

DEULA Nienburg od ponad 30 lat na skalę światową angażuje się w kształcenie i doksztalcanie specjalistów i kadry kierowniczej. Dzięki temu nawiązała wiele kontaktów na skalę światową, co przyczyniło się do zrealizowania bardzo wielu różnorodnych pod względem tematycznym projektów oraz do obecnej współpracy z partnerami z całego świata. Należy podkreślić, że DEULA Nienburg współpracuje z instytucjami, ośrodkami szkoleniowymi, uniwersytetami, szkołami, znajdującymi się w Europie, Azji, Afryce, Ameryce Południowej oraz Australii. Współpracuje z tymi partnerami, realizując w ramach wspólnych projektów, szkolenia na miejscu w DEULA Nienburg, a także grupy specjalistów, młodzieży przyjeżdżają do Nienburga na szkolenia. Ośrodek DEULA Nienburg posiada bogatą stronę internetową w języku niemieckim, angielskim i rosyjskim, na której prezentuje swoją kadre, aktualności, osiągnięcia, dorobek i doświadczenia w realizacji różnych kursów, szkoleń, praktyk, projektów. Na stronie internetowej zamieszczony jest wykaz projektów jakie zostały przeprowadzone w ośrodku. Jest tam wykaz projektów zrealizowanych z polskimi szkołami, instytucjami w ramach programu Leonardo da Vinci, Erasmusa+ oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz projektów z innymi państwami z całego świata m.in. z Rosją, Ukrainą, Białorusią, Kazachstanem, Kirgistanem, Mongolią, Paragwajem, Chile, Kolumbią, Brazylią, Argentyną, Kubą, państwami Afryki.

Należy podkreślić, że ośrodek DEULA Nienburg organizuje również wielomiesięczne praktyki zawodowe dla polskich uczniów u rolników niemieckich, we współpracy z Hanowerską Izbą Rolniczą. W ośrodku prowadzone są również szkolenia i egzaminy kwalifikacyjne w różnych zawodach, o różnym zakresie

uprawnień (kursy z różnych kategorii prawa jazdy, spawalnicze, obsługi maszyn specjalistycznych). W ośrodku odbywają się także szkolenia dla niemieckich specjalistów z Federalnej Agencji Pomocy Technicznej (THW – Technisches Hilfswerk) w Niemczech. Dzięki temu doświadczeniu odbywają się także szkolenie dla grupy uczniów z klas mundurowych o rozszerzonym programie nauczania o zadania straży pożarnej, wojska i służb ratowniczych z zakresu działania służb specjalnych, zwłaszcza przy udzielaniu pierwszej pomocy podczas katastrof naturalnych m.in. ćwiczenia topienia betonów za pomocą spawania lanką tlenową.

Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie współpracuje intensywnie z ośrodkiem DEULA Nienburg, już od ponad dwudziestu lat nauczyciele z polskich szkół w ramach projektów unijnych (Leonardo da Vinci, Erasmus+) przyjeżdżają do ośrodka doskonalić swoje umiejętności pedagogiczne i merytoryczne. Należy podkreślić, że corocznie ponad stu polskich nauczycieli kształcenia zawodowego korzysta z doświadczeń i doskonalili w ośrodku DEULA Nienburg swoje umiejętności zawodowe, aktualizuje wiedzę merytoryczną, którą przekazuje w procesie dydaktycznym podczas swoich zajęć w szkołach, a także podczas prowadzenia szkoleń kursowych dla osób dorosłych.

Od wielu lat przybywają również grupy młodzieży do ośrodka DEULA Nienburg w ramach programów unijnych (Leonardo da Vinci program „Uczenie się przez całe życie”, którego edycja zakończyła się w grudniu 2014 roku, Erasmus+ oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki) w celu kształcenia i doskonalenia zawodowego. Wieloletnia sukcesywna współpraca wielu polskich szkół rolniczych m.in. Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej im. Stanisława Władysława Reymonta w Radomiu oraz Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie z ośrodkiem DEULA Nienburg potwierdza jego kompetentności oraz wysoką jakość kształcenia i niezawodności funkcjonowania całego ośrodka. Ponadto, możliwość zaangażowania przez ośrodek DEULA Nienburg specjalistów z innych instytucji jest gwarancją zapewnienia wysokiego poziomu szkolenia w ramach dziedzin kształcenia jakie oferuje ten ośrodek.

Należy podkreślić, że priorytetem ośrodka DEULA Nienburg jest, zapewnienie uczestnikom szkoleń informacji użytecznych i kompletnych z punktu widzenia praktycznego treści. Dotychczasowi uczestnicy szkoleń, organizowanych w tym ośrodku, w ramach projektów unijnych, oceniali pozytywnie wartość bazy oraz jakość

prowadzonych szkoleń w ankietach ewaluacyjnych, raportach w poprzednim systemie raportowania Rap4Leo czy obecnym systemie M-TOOL.

Dyrektor ośrodka DEULA Nienburg, Bernd Antelmann często przyjeżdża na konferencje, warsztaty, organizowane przez przedstawicieli FRSE, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do Polski i prezentuje ośrodek DEULA Nienburg, pod względem wyposażenia, bazy dydaktycznej oraz doświadczenia w realizacji projektów edukacyjnych.

Stały rozwój innowacyjnych i dopasowanych do aktualnych potrzeb ofert kształcenia i kwalifikacji, jak również dzięki indywidualnemu doradztwu, DEULA Nienburg oferuje swoim klientom możliwość poszerzenia ich wiedzy. Wartością dodatnią ośrodka szkoleniowego jest przyjazna atmosfera, sympatyczni pracownicy z poczuciem humoru oraz dużą otwartością wobec obcokrajowców. Pracownicy, wykładowcy - szkoleniowcy ośrodka DEULA Nienburg są z pochodzenia różnej narodowości, a przybywający tam uczestnicy szkoleń, praktyk pochodzą z całego świata, wpływa to w dużej mierze na panującą tam przyjazną międzynarodową atmosferę.⁴⁵

Drugim ośrodkiem kształcenia zawodowego, który znajduje się również w Dolnej Saksonii i z którym współpracuje Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie oraz szkoły rolnicze i inne z Polski, oczywiście także Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu to DEULA Hildesheim.

DEULA Hildesheim została założona w 1953 roku jako ośrodek kształcenia i doskonalenia dla rolników. W latach sześćdziesiątych ze względu na ciągły spadek liczby osób zatrudnionych w rolnictwie rozwinęły nowe dziedziny kształcenia. Kamieniem milowym w historii ośrodka było usamodzielnienie się go w 1992 roku, ponieważ należał on wcześniej do Kuratorium Techniki i Budownictwa w Rolnictwie (Kuratorium für Technik und Bauwesen in der Landwirtschaft).

Dzisiaj ośrodek oferuje nie tylko kształcenie i szkolenia w ponad sześćdziesięciu różnych dziedzinach zawodowych ale także wykonuje usługi w wielu innych dziedzinach. DEULA Hildesheim jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i prowadzi działalność kształcącą i doskonalącą w takich dziedzinach jak: rolnictwo,

⁴⁵Opracowane na podstawie własnego doświadczenia jak również zostały zaczerpnięte wiadomości z niemieckiej strony internetowej ośrodka DEULA Nienburg <http://www.deula-nienburg.de/ueber-uns.html>, data przejrzania 30.07.2015

transport, technika laboratoryjna i środowiskowa, rzemieślnictwo, technika komunalna, technologia informacyjna, magazyn i logistyka, transport i logistyka, ogrodnictwo i architektura, technika obróbki metalu i spawanie oraz zajmuje się organizacją narodowych i międzynarodowych seminariów. Wykonuje również usługi w dziedzinie organizacji targów, cateringów a także usług związanych z transportem turystycznym (autobusami).

Ośrodek DEULA Hildesheim jako sp. z o. o. ma udziałowców, mianowicie: Instytut Edukacyjny Transportu Komunikacyjnego Dolnej Saksonii – towarzystwo zarejestrowane w Hanowerze, Izba Rzemieślnicza Hildesheim – Południowa Dolna Saksonia Sp. z o. o., konsorcjum (wspólnota interesów) DEULA sp. z o. o. Hildesheim (regionalne dolno – saksońskie związki rolników jak np. kółka rolnicze), Rolnicze Kształcenie Dorosłych – powiat Hildesheim, Powiat miasta Hildesheim, Związek Rolniczy Dolnej Saksonii – towarzystwo zarejestrowane w Hanowerze, Izba Rolnicza Dolnej Saksonii, Miasto Hildesheim. DEULA Hildesheim posiada bardzo dobrze przygotowaną kadrę nauczycieli – szkoleniowców. Pani Marion Kammritz odpowiedzialna jest obecnie za projekty międzynarodowe w ośrodku DEULA Hildesheim. Jest to osoba bardzo otwarta wobec obcokrajowców.

Ośrodek DEULA Hildesheim posiada 7 dużych hal lekcyjnych, których cechą szczególną jest to że każda jest oznakowana innym kolorem i przez to nazywana jest każda potocznie przez pracowników ośrodka oraz kursantów po nazwie „koloru”, dwa duże nowoczesne laboratoria oraz dużą halę krytą do uprawy gleby lub eksploatacji maszyn rolniczych, która służy również do organizacji targów bądź imprez dyskotekowych. DEULA Hildesheim posiada stołówkę dla uczestników szkoleń, kursów i wszelkich projektów, odbywających się w ośrodku. W kuchni przygotowujący jest również catering dla organizowanych na terenie ośrodka gości uczestniczących w wystawach, targach bądź konferencjach. W głównym budynku odbywają się konferencje oraz seminaria w liczbie osób od 14 do 150. Ośrodek DEULA Hildesheim ma swój hotel, w którym zakwaterowani są niemieccy uczniowie, osoby doszkalające się oraz uczestnicy międzynarodowych projektów edukacyjnych. W hotelu, który ma dziewięćdziesiąt pięć miejsc do spania, znajdują się pokoje jedno, dwu i trzyosobowe wyposażone w węzeł sanitarny i odbiornik telewizyjny. Do dyspozycji gości ośrodek oferuje również saunę, kręgielnię oraz boiska do gry w piłkę nożną.

Uczniowie niemieccy podczas trzyletniego kształcenia rolniczego w ciągu każdego roku szkolnego przybywają raz do ośrodka DEULA Hildesheim w celu wyrównania wiedzy. Oni oraz polscy praktykanci szkoleni są na najnowocześniejszym sprzęcie rolniczym, oczywiście przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa prac. Należy podkreślić, że ośrodek DEULA Hildesheim dzięki współpracy z przedstawicielami firm produkujących maszyny rolnicze oraz pojazdy, dysponuje zawsze najnowocześniejszym sprzętem. Ponadto ośrodek posiada też bardzo dobrze prosperującą szkołę nauki jazdy. Do dyspozycji tej szkoły przeznaczona jest hala, która ogrzewana jest ciepłem geotermalnym. Ośrodek DEULA Hildesheim prężnie działa w dziedzinie doskonalenia w zakresie techniki ochrony środowiska, a zwłaszcza w badaniach laboratoryjnych elementów środowiska (powietrze, woda, gleba). Prowadzi kursy pozazakładowego kształcenia specjalistów w następujących dziedzinach: zaopatrzenie w wodę, technika oczyszczania ścieków oraz odpady i gospodarka odpadami. Ponadto, DEULA Hildesheim jest ośrodkiem egzaminującym w dziedzinie techniki ochrony środowiska dla egzaminów częściowych i końcowych. Również w ośrodku można prowadzić kształcenie i doskonalenie zawodowe w zakresie: obróbki metali, techniki spawania a szczególnym powodzeniem cieszy się kurs kreatywnego spawania. W zakresie techniki komunalnej ośrodek kształci we wszystkich dziedzinach począwszy od specjalizacji: ochrona przed wypadkami, bezpieczeństwo i higiena pracy, obsługa piły łańcuchowej, pielęgnacja drzew i drewna, aż po szkolenia na European Treeworker'a.

Należy podkreślić, że już od 1992 roku DEULA Hildesheim we współpracy z Ministerstwem Federalnym oraz Ministerstwem Kraju Związkowego (landu) prowadzi międzynarodowe seminaria, np. z południową Afryką szkolenia na temat uprawy buraka cukrowego i techniki związanej z uprawą. Ponadto realizowane są projekty szkoleniowe, finansowane z UE, zazwyczaj w tematyce: rolnictwo, środowisko, system szkolny i kształceniowy, bezpieczeństwo i higiena pracy. DEULA Hildesheim przeprowadza dla partnerów z Europy wschodniej seminaria według ich potrzeb.

Od ponad 20 lat DEULA Hildesheim przeprowadza rozmaite programy wymian z obcokrajowcami, szczególnie prężnie współpracuje z polskimi instytucjami oraz szkołami. Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie od wielu lat realizuje w tym ośrodku projekty edukacyjne dla nauczycieli przedmiotów zawodowych z terenu całej Polski. Wiele też polskich szkół zawodowych współpracuje z ośrodkiem DEULA Hildesheim i wiele już grup młodzieży i nauczycieli w ramach projektów unijnych

(Leonardo da Vinci, Erasmus+) odbyło staż oraz zdobyło umiejętności, wiedzę i nowe kompetencje zawodowe. W ciągu roku przybywa trzy bądź cztery grupy z Polski. Najczęściej realizowane są podczas projektów międzynarodowych następujące zagadnienia tematyczne: odpady i gospodarka odpadami, higiena i bezpieczeństwo pracy, dualny system kształcenia w Niemczech, wyżywienie, zdrowie społeczne, gospodarstwo domowe, ochrona wód przed zanieczyszczeniami, uzdatnianie wody, system HACCP, konwencjonalne i alternatywne formy energii, technika pojazdów mechanicznych, organizacja, zarządzanie procesów kształceniowych, ochrona środowiska i natury, przyjazne środowisku rolnictwo (ekologiczne) i agroturystyka. DEULA Hildesheim współpracuje również z różnymi firmami, zakładami produkcyjnymi, dzięki temu posiada sieć ścisłych kontaktów i umożliwia polskim praktykantom zwiedzanie linii produkcyjnych wielkich zakładów produkcyjnych w Niemczech.

DEULA Hildesheim została bardzo pozytywnie zweryfikowana przez szkoły zawodowe, w tym rolnicze oraz także przez KCER w Brwinowie. Można to stwierdzić, po wypełnionych raportach uczestników, ankietach czy raportach końcowych wnioskodawców projektu.⁴⁶

Ośrodek kształcenia zawodowego ILLUT Bonn–Berlin położony jest w malowniczej miejscowości w Paulinenaue w pobliżu Berlina. Pełna nazwa ośrodka brzmi obecnie w języku niemieckim „Internationales Lehrinstitut für Landwirtschaft, Umwelt und Technik” Bonn –Berlin” a tłumacząc na język polski „Międzynarodowy instytut naukowy w dziedzinie rolnictwa, środowiska i techniki Bonn – Berlin”. Nazwa ta ośrodka funkcjonuje od marca 2014 roku. Wcześniej ośrodek nosił nazwę „Internationale Lehranstalt für Landwirtschaft, Umwelt und Technik Berlin – Brandenburg”, w skrócie ILLUT Berlin –Brandenburg, tłumacząc na język polski: „Międzynarodowa placówka edukacyjna w dziedzinie rolnictwa, środowiska i techniki Berlin – Brandenburg. Należy podkreślić, że ośrodek ten powstał na bazie ośrodka DEULA Berlin – Brandenburg, który z kolei powstał na bazie DEULA Frisack. DEULA Frisack została założona i zarejestrowana jako stowarzyszenie w listopadzie 1993 roku. Celem działania ówczesnego ośrodka była organizacja pozaszkolnego

⁴⁶Opracowane na podstawie własnego doświadczenia jak również zostały zaczerpnięte wiadomości z niemieckiej strony internetowej ośrodka DEULA Hildesheim <http://www.deula.de/hildesheim/>, data przeglądu 30.07.2015

kształcenia młodych ludzi w dziedzinie rolnictwa. W tym celu DEULA Frisack przekształciła się w DEULA Berlin – Brandenburg w roku 1998, i zainwestowała 8,4 milionów DM. Dzięki politycznym decyzjom rozpowszechniło się wówczas kształcenie pozaszkolne oraz dokształcanie we wszystkich landach.

DEULA B – B skoncentrowała się wówczas na szkoleniu osób w obsłudze maszyn rolniczych. Już właśnie w latach 90-tych rozpoczęła się współpraca obecnego ośrodka z partnerami z Polski. Wówczas przyjeżdżały tu grupy nauczycieli szkół zawodowych na szkolenia z zakresu organizacji i zarządzania przedsiębiorstw świadczących usługi w różnych dziedzinach np. agroturystyki, usług komunalnych, gastronomicznych, szkoleń informatycznych. Wtedy też zaczęła się współpraca ośrodka ze polskimi szkołami w realizacji projektów unijnych. Wcześniej w ramach projektu Leonardo da Vinci programu „Uczenia się przez całe życie” przyjeżdżali nauczyciele aby doskonalić swoje umiejętności pedagogiczne i merytoryczne oraz grupy uczniów w celu kształcenia i doskonalenia zawodowego. Obecnie ośrodek organizuje staże oraz wymiany doświadczeń w ramach obecnego programu edukacyjnego Erasmus+. Projekty edukacyjne dotyczyły zazwyczaj następującej tematyki: rolnictwo oraz standardy i normy zachowania bezpieczeństwa przy pracach rolniczych, architektury krajobrazu, gastronomii, żywienia, przetwórstwa spożywczego, ekologii, agroturystyki. Należy podkreślić, że w ośrodku ILLUT B – B wielokrotnie szkoleni byli uczniowie z polskich szkół zawodowych w formie praktyk sześciomiesięcznych, a także staży szkoleniowo – produkcyjnych. ILLUT B – B współpracuje z firmami, szkołami, instytucjami, Uniwersytetem Humboldt’a na terenie Berlina i landu Brandenburg, dzięki temu jest w stanie zapewnić dobrą organizację i przebieg projektów edukacyjnych, które realizowane są przez ośrodek.

Ośrodek ILLUT B – B oferuje bardzo dobre warunki socjalne. W głównym budynku mieści się czterdzieści pokoi dwu – a także trzyosobowych z aneksem sanitarnym. Ośrodek dysponuje również pracowniami zawodowymi i ogrzewanymi halami służącymi do nauki praktycznej przez cały rok. Oprócz tego ośrodek ma dodatkowe pomieszczenia do dyspozycji gości: Paulinenaue - Schänke (restauracja) z ogródkiem piwnym, stołówkę, miejscem do grillowania (grill elektryczny, gazowy, na węgiel drzewny), miejscem do rozpalenia ogniska, pokój klubowy z dostępem do odbiornika TV i innymi mediami, hala do spędzania czasu wolnego oraz dziewięć sal szkoleniowych wyposażonych w sprzęt techniczny. Na terenie ośrodka, o powierzchni 2 ha - można spędzić czas wolny, grając np. w: piłkę nożną, siatkówkę plażową,

koszykówkę, tenis stołowy, golf. Obok znajduje się park, w którym można spacerować i posłuchać śpiewu ptaków. W okolicy jest dużo szlaków i ścieżek rowerowych. Jest to miejsce o atrakcyjnym położeniu, ponieważ z miejscowości Paulinenaue jest tylko 35 minut koleją do dworca głównego w Berlinie. Natomiast stolica Niemiec ma niesamowity urok, nie tylko dzięki zabytkom ale przede wszystkim niesamowitemu klimatowi jaki panuje w Berlinie - dużo zieleni, akwenów wodnych.

Prezes ośrodka pan Walter Siegmund osobiście od ponad dwudziestu lat współpracuje z Polakami, obecnie z Krajowym Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie oraz szkołami rolniczymi i zawodowymi z całej Polski, m.in.: Zespołem Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu, Zespołem Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bydgoszczy, Zespołem Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Gołotczyźnie. Ceni on sobie bardzo tą współpracę z przyjaciółmi polskimi i w tym celu a również z upodobania do Polski i polskiej kultury przyjeżdża co najmniej dwa razy w ciągu roku do Polski w celu uściślenia wzajemnych stosunków. Na stronie internetowej ośrodka znajdują się, także w języku polskim wykaz projektów zrealizowanych w ośrodku, podziękowania oraz referencje od polskich szkół, instytucji.⁴⁷

Ośrodki kształcenia DEULA Nienburg, DEULA Hildesheim oraz ILLUT B – B otrzymali w roku 2014 z okazji Dnia Edukacji Narodowej od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w imieniu dyrektorów szkół rolniczych, dla których jest organem prowadzącym, serdeczne podziękowania za dotychczasową współpracę w realizacji projektów w ramach programu Leonardo da Vinci.

⁴⁷Opracowane na podstawie własnego doświadczenia jak również zostały zaczerpnięte wiadomości z niemieckiej strony internetowej ośrodka ILLUT B – B <http://deula-bb.com/77534/index.html>, data przejrzenia 30.07.2015

V. Realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych

Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie swoją działalność rozpoczęło w dniu 1 września 2007 roku jako publiczna placówka doskonalenia zawodowego nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy uczą w szkołach rolniczych. Centrum jest państwową jednostką budżetową z siedzibą w Brwinowie o zasięgu ogólnopolskim. Organem prowadzącym Centrum jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.⁴⁸ Jednym z głównych zadań KCER – u jest opracowywanie i realizowanie projektów edukacyjnych finansowanych ze środków funduszy europejskich i innych programów wspierających doskonalenie zawodowe nauczycieli przedmiotów zawodowych i kadry kierowniczej w szkołach rolniczych oraz współpraca w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli przedmiotów zawodowych szkół rolniczych z partnerami krajowymi i zagranicznymi. Należy podkreślić, że KCER w Brwinowie w ciągu krótkiej działalności nawiązało intensywną współpracę międzynarodową z ośrodkami kształcenia zawodowego z różnych krajów Unii Europejskiej: Niemcy, Francja, Włochy, Dania, Holandia, Belgia, Rumunia, Słowacja, Austria, Szwajcaria, Węgry, Łotwa, Estonia, Litwa, Ukraina. W pierwszym roku działalności, czyli w 2008 roku, uczestniczyło ponad 340 nauczycieli szkół rolniczych w wyjazdach studyjnych do współpracujących z KCER w Brwinowie ośrodkami kształcenia i doskonalenia zawodowego, specjalizujących się w branży rolniczej (DEULA Nienburg, DEULA Hildesheim, ILLUT Berlin – Brandenburg).

W latach 2008–2013 opracowano i zakontraktowano łącznie osiem projektów edukacyjnych w ramach Programu Leonardo da Vinci, a w 2014 roku pierwszy projekt, w ramach programu ERASMUS+, który jest realizowany w 2015 roku.

Poniżej znajduje się zestawienie opracowanych i zrealizowanych projektów przez Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie.

Rok konkursowy	Program	Numer projektu	Tytuł projektu	Ilość osób
2008	Leonardo da Vinci	PL/08/LLP-LdV/VETPRO/140107	Produkcja i wykorzystanie biopaliw jako warunek europejskiej gospodarki energetycznej	20

⁴⁸KCER - <http://www.kcer.pl/o-centrum>, data przejrzania 30.07.2015

2008	Leonardo da Vinci	PL/08/LLP-LdV/VETPRO/140237	Organizacja i prowadzenie gospodarstwa ekologicznego jako potrzeba europejskiego rynku konsumentów	20
2009	Leonardo da Vinci	PL/09/LLP-LdV/VETPRO/140240	Prowadzenie usług dla gospodarstw rolniczych szansą na podjęcie działalności gospodarczej	60
2009	Leonardo da Vinci	PL/09/LLP-LdV/VETPRO/140465	Przetwórstwo odpadów organicznych szansą na zatrudnienie absolwentów szkół rolniczych	60
2011	Leonardo da Vinci	2011-1-PL1-LEO03-19165	Odnawialne źródła energii - pozyskiwanie, przetwarzanie i wykorzystanie szansą na redukcję emisji substancji toksycznych	60
2011	Leonardo da Vinci	2011-1-PL1-LEO03-19284	Alternatywne źródła dochodów ludności na terenach wiejskich szansą ich rozwoju	60
2012	Leonardo da Vinci	2012-1-PL1-LEO03-27945	Kształtowanie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w rolnictwie na etapie wstępnego kształcenia zawodowego wymogiem europejskiego rynku pracy.	60
2013	Leonardo da Vinci	2013-1-PL1-LEO03-37040	Ograniczanie zawartości substancji szkodliwych w żywności ważnym problemem dla rolnictwa i przetwórstwa spożywczego w Unii Europejskiej	60

2014	Erasmus+	2014-1-PL01-KA102-000445	Innowacyjne technologie ograniczające energochłonność w produkcji żywności wymogiem współczesnej Europy	40
Razem				440

Warto zauważyć, że projekt „Produkcja i wykorzystanie biopaliw jako warunek europejskiej gospodarki energetycznej” - PL/08/LLP-LdV/VETPRO/140107 został doceniony przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji i sprawozdanie z jego realizacji zostało opublikowane na stronie internetowej jako przykład dobrych praktyk w programach „Uczenia się przez całe życie” Leonardo da Vinci. Natomiast projekt PL/08/LLP-LdV/VETPRO/140237 „Organizacja i prowadzenie gospodarstwa ekologicznego jako potrzeba europejskiego rynku konsumentów” decyzją dyrektora FRSE został objęty patronatem Europejskiego Roku Kreatywności i Innowacji. Ponadto kilka innych projektów zostało opisanych w informatorach (np.: Szanse, korzyści, rozwój – program Leonardo da Vinci dla jednostek administracji publicznej. FRSE, Warszawa 2010), wydawanych przez FRSE, a także biuletynach branżowych (np.: Biuletyn programu Leonardo da Vinci. Rolnictwo 01(07)2011. FRSE, Warszawa, 2011), upowszechniających projekty w sektorze rolniczym, czy realizowane przez placówki doskonalenia nauczycieli.

Podczas realizacji każdego projektu, w trakcie pobytu w ośrodkach niemieckich, grupy nauczycieli odwiedzają niemieckie placówki edukacyjne, analizują możliwości wdrożenia tematyki projektu do prowadzonych zajęć dydaktycznych. Ważnym zagadnieniem jest również poznawanie przez uczestników wymiany doświadczeń stosowanych w Niemczech metod i sposobów przekazywania treści kształcenia z zakresu merytorycznego projektów. Głównym założeniem każdego projektu, zgodnym z założeniami Programu Leonardo da Vinci programu „Uczenia się przez całe życie” oraz obecnego teraz programu Erasmus+ jest połączenie teorii z praktyką, wzmocnienie korelacji pomiędzy edukacją a rynkiem pracy.

Podczas trwania wymiany doświadczeń uczestnicy zawsze pozyskiwali materiały do końcowej publikacji, która jest efektem materialnym projektu. W ramach każdego z projektów, został opracowany program przedmiotu specjalizującego lub

zajęć dodatkowych, który może być realizowany w systemie kształcenia szkolnego, jak również w systemie szkolenia kursowego, dla osób dorosłych, podczas różnorodnych form kształcenia ustawicznego. Oprócz programu nauczania (szkolenia), zawsze jest opracowany także pakiet materiałów edukacyjnych do wykorzystania podczas szkoleń prowadzonych przez nauczycieli. Opracowane materiały jako efekty materialne wymiany doświadczeń: program zajęć i pakiet materiałów edukacyjnych, są bezpłatnie udostępniane wszystkim zainteresowanym osobom, instytucjom. Są one umieszczone na stronie internetowej projektu w zakładce na stronie KCER-u w Brwinowie w dziale współpraca z zagranicą.

Każde uczestnictwo w wymianie jest potwierdzone certyfikatem wydanym przez niemiecką instytucję partnerską oraz zaświadczeniem od beneficjenta projektu - Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie. Ponadto, uczestnicy otrzymują ważny dokument, mianowicie Europass Mobility, potwierdzający odbycie europejskiej ścieżki kształcenia i doskonalenia zawodowego.⁴⁹ W celu przybliżenia istoty realizowanych projektów wymian międzynarodowych przez KCER w Brwinowie, przybliżę ostatni projekt realizowany w ramach programu ERASMUS+. W projekcie „Innowacyjne technologie ograniczające energochłonność w produkcji żywności wymogiem współczesnej Europy” uczestniczyło 40 nauczycieli ze szkół kształcących młodzież w zawodach związanych z rolnictwem i sektorem spożywczym, dla których zgodnie z klasyfikacją zawodów, właściwym jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi z różnych regionów Polski, z następujących 8 województw: świętokrzyskiego, lubelskiego, pomorskiego, mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego, opolskiego i wielkopolskiego. W ramach projektu odbyły się dwie wymiany doświadczeń dla nauczycieli w ośrodku szkoleniowym DEULA Nienburg. Każda grupa liczyła 20 uczestników. Pierwsze szkolenie odbyło się w terminie od 25 maja do 5 czerwca 2015 roku a drugie w dniach od 17 sierpnia do 28 sierpnia 2015 roku. Program szkolenia w niemieckim ośrodku obejmował cykle wykładów, seminariów, wizyt studyjnych w przedsiębiorstwach przetwórstwa rolno-spożywczego, komunalnych, produkcyjnych i świadczących usługi. Istotnym elementem była też obserwacja zajęć w centrum kształcenia zawodowego, gdzie nauczyciele poznali i porównali z polskimi, warunki kształcenia młodzieży w niemieckich ośrodkach

⁴⁹M. Rudziński, Międzynarodowa wymiana doświadczeń jako forma doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodu, (w:) EDUKACJA ustawiczna DOROSŁYCH, 2014, nr 4, s.587 – 589.

kształcenia zawodowego. Główna tematyka podczas pobytu obejmowała zagadnienia merytoryczne dotyczące porównania funkcjonowania systemu kształcenia i doskonalenia zawodowego rolników i pracowników sektora rolniczego i przetwórczego w Niemczech, ograniczenia nakładów energetycznych w produkcji zwierzęcej, roślinnej, ogrodniczej, w przetwórstwie żywności i podczas wykonywania prac naprawczych oraz obsługi środków technicznych oraz możliwości odzyskiwania i pozyskiwania różnych rodzajów energii w procesach przetwórczych i produkcyjnych, czyli przetwórstwo odpadów, produkcja biomasy i energii odnawialnej. Ważnym elementem szkolenia był praktyczny aspekt analizowanych zagadnień, ponieważ nauczyciele poznali przedstawioną wyżej tematykę podczas seminariów zorganizowanych w różnych obiektach, np.: gospodarstwach rolnych, przedsiębiorstwach produkcyjnych, biogazowniach, zakładach przetwórczych.

Pobyt ten, jak każde inne pobyty umożliwił uczestnikom wymiany doświadczeń poznanie kultury i historii niemieckiej, w przypadku tych grup: okolic Nienburga, Hanoweru, Bremy. Istotnym punktem tego i każdego programu była analiza możliwości dalszej współpracy szkół rolniczych w zakresie doskonalenia nauczycieli oraz organizacji praktyk dla uczniów, staży zawodowych, finansowanych ze środków UE.⁵⁰

KCER w Brwinowie oprócz projektów unijnych w ramach już zakończonego programu Leonardo da Vinci i obecnego teraz programu ERASMUS+ organizuje wizyty studyjne dla nauczycieli zawodu w Polsce oraz zagranicą (Niemcy, Francja, Włochy, Szwajcaria, Węgry, Łotwa, Estonia, Litwa, Ukraina) w ramach doskonalenia zawodowego w następujących grupach tematycznych: architektura krajobrazu, turystyka wiejska, produkcja roślinna, ogrodnictwo, przedmioty ekonomiczne, produkcja zwierzęca, technika rolnicza, żywienie i organizacja usług gastronomicznych, język obcy zawodowy, wychowawcy internatu i kadry kierowniczej. Wyjazdy studyjne finansowane są bezpośrednio z budżetu państwa (KCER jest placówką budżetową).

W projektach międzynarodowych oraz w wyjazdach studyjnych uczestniczy chętnie grono pedagogiczne z Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu ponieważ zdają sobie sprawę z tego, że bez ciągłego dokształcania się i zdobywania nowej wiedzy i kompetencji oraz podążania za innowacyjnymi rozwiązaniami w różnych dziedzinach zawodowych szkolnictwo

⁵⁰KCER - <http://www.kcer.pl/wspolpraca-z-zagranica/2014-1-pl01-ka102-000445>, data przejrzania 30.07.2015

zawodowe nie ma możliwości rozwoju. Należy pamiętać, że dobrze wykształcona kadra pedagogiczna z aktualnymi umiejętnościami zawodowymi oraz wiedzą gwarantuje wysoką jakość kształcenia oraz otwartość na innowacyjność w zawodzie. Zaangażowanie nauczycieli w ulepszanie i poprawianie jakości kształcenia w ZSAiGŻ w Radomiu widać w działaniach związanych z projektami międzynarodowymi. Uczniowie Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej im. Władysława Stanisława Reymonta w Radomiu od wielu już lat wyjeżdżają na praktyki zawodowe do krajów Europy Zachodniej, m.in.: do: Anglii, Holandii, Danii, Niemiec, Finlandii, Szwajcarii, Norwegii, Francji. Projekty międzynarodowe realizowane są prętnie w ZSAiGŻ w Radomiu, ponieważ dyrekcja jak i nauczyciele idą z czasem i starają się zawsze dostosować ofertę edukacyjną ZSAiGŻ w Radomiu do potrzeb krajowego i europejskiego runku pracy, dlatego też korzystają z możliwości, jakie dają środki z Unii Europejskiej ukierunkowane na międzynarodową współpracę i wymianę doświadczeń. Uczniowie wyjeżdżali również na staże kilku miesięczne (na okres trzech lub sześciu miesięcy) do Niemiec, Grecji. W ramach Programu Leonardo da Vinci odbyło się już czternaście wyjazdów grup osiemnastoosobowych do ośrodków szkoleniowych DEULA Nienbrug, DEULA Hildesheim oraz ILLUT B – B do Niemiec. Od 2004 do 2006 uczniowie wyjeżdżali na staże trzytygodniowe a od 2007 roku wyjeżdżają na dwutygodniowe staże.

Poniżej znajduje się zestawienie opracowanych i zrealizowanych projektów w ramach programu Leonardo da Vinci oraz Erasmus+ w Zespole Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej w Radomiu.

Rok konkursowy	Program	Numer projektu	Tytuł projektu	Ilość osób
2004	Leonardo da Vinci	M04/55/k/A/108	Użytkowanie agregatów do ochrony roślin z uwzględnieniem bhp oraz środowiska naturalnego	18
2005	Leonardo da Vinci	FW_M05/035/k/A/151	Nowe rozwiązania techniczne w opryskiwaczach, minimalizujące aplikację środków chemicznych	18

			w produkcji rolnicze	
2005	Leonardo da Vinci	FW_M05/035/k/A/152	Porównanie metod stosowanych w pomiarach zanieczyszczeń wód powierzchniowych w Niemczech i Polsce	18
2006	Leonardo da Vinci	M06/080/k/A/217	Ochrona środowiska naturalnego, poprzez stosowanie nowatorskich rozwiązań w technice ochrony roślin	18
2006	Leonardo da Vinci	M06/066/k/A/297	Porównanie metod utylizacji i składowania odpadów w Polsce i krajach UE	18
2006	Leonardo da Vinci	M06/067/k/A/224	Porównanie stosowanych metod zapobiegania zanieczyszczenia powietrza w krajach UE	18
2006	Leonardo da Vinci	M06/091/k/A/502	Wiesz, co jesz - zdrowa i bezpieczna żywność w krajach UE	18
2007	Leonardo da Vinci	07-LdV/M07/k/IVT/091	Jak założyć i prowadzić własną Stację Kontroli Opryskiwaczy?	18
2007	Leonardo da Vinci	07-LdV/M07/k/IVT/107	Pielęgnacja terenów zielonych w UE – szansą na lepszą przyszłość dla absolwentów szkół zawodowych	18
2007	Leonardo da Vinci	07-LdV/M07/k/IVT/099	Pielęgnacja terenów zielonych jako forma działalności gospodarczej absolwentów szkół zawodowych	18
2013	Leonardo	2013-1-PL1-LEO01-	Przygotowanie do bezpiecznej obsługi	54

	da Vinci	37039	środków technicznych przez uczniów szkół rolniczych - wymogiem europejskiego rynku pracy	
2014	ERAMUS+	2014-1-PL01-KA102-000471	Zagraniczny staż zawodowy szansą dla absolwentów szkoły agrotechnicznej na sukces na lokalnym rynku pracy	36
Razem				270

Warto podkreślić, że projekty mobilności w ramach programu Leonardo da Vinci a również obecnego programu Erasmus+ zakładają pełną realizację efektów kształcenia we wszystkich zakresach, tj.:

- BHP – bezpieczeństwo i higiena pracy w miejscu odbywania praktyk,
- PDG – prowadzenie działalności gospodarczej poprzez udział i pracę w tego typach podmiotach,
- JOZ – język obcy zawodowy, zdobywanie i kształcenie umiejętności językowych branżowych w miejscu odbywania praktyk,
- KPS – kształcenie kompetencji personalnych i społecznych; uczniowie wracają bogatsi o doświadczenia zawodowe i życiowe,
- OMZ – organizacja pracy w małych zespołach, ponieważ wyjazdy na praktyki niewielkich zespołów uczniowskich samoczynnie wyrabiają takie umiejętności.⁵¹

W ramach ostatniego projektu programu Leonardo da Vinci „Przygotowanie do bezpiecznej obsługi środków technicznych przez uczniów szkół rolniczych - wymogiem europejskiego rynku pracy” do Niemiec, wyjechały trzy grupy uczniów z techników ZSAiGŻ w Radomiu, razem wyjechało 54 uczniów w ramach jednego projektu. Grupa uczniów z technikum architektury krajobrazu była na szkoleniu w ośrodku ILLUT B – B od 18 do 31 maja 2014 roku. Uczniowie z technikum mechanizacji rolnictwa odbyli staż w ośrodku DEULA Nienburg w terminie od 18 do 31 maja 2014 roku, a z technikum żywienia i usług gastronomicznych w ośrodku DEULA Hildesheim od 26 kwietnia do 9 maja 2015 roku.

⁵¹A. Dudek – Janiszewska, Po zawodową przyszłość przez otwarte drzwi Europy, (w:) Biuletyn Leonardo da Vinci, nr 7, styczeń 2011, s.7.

Następny projekt realizowany w ZSAiGŻ w Radomiu był już w ramach programu ERASMUS+. W ramach projektu pt.: „Zagraniczny staż zawodowy szansą dla absolwentów szkoły agrotechnicznej na sukces na lokalnym rynku pracy” odbyły się dwa wyjazdy stażowe do ośrodków kształcenia zawodowego w Niemczech.

Osiemnastoosobowa grupa uczniów z technikum żywienia i usług gastronomicznych odbyła staż w ośrodku ILLUT B – B w Paulinenaue w okolicach Berlina. Uczniowie w czasie stażu poznali: zasady bezpiecznego użytkowania nowoczesnych maszyn i urządzeń gastronomicznych oraz nowoczesne technologie stosowane w gastronomii, przetwórstwie spożywczym i produkcji żywności. Uczniowie doskonalili swoje umiejętności zawodowe związane z bezpieczną obsługą nowoczesnych maszyn i urządzeń gastronomicznych. Pobyt uczniów był bardzo urozmaicony. Oprócz wykładów i ćwiczeń praktycznych, zostało zorganizowanych wiele wycieczek zawodowych i krajoznawczych. Nasza młodzież zapoznała się z produkcją mąki w nowoczesnym młynie, zwiedziła browar i mleczarnię.

Ponadto, młodzież pogłębiła swoją wiedzę z zakresu bezpiecznej obsługi nowoczesnych urządzeń gastronomicznych uczestnicząc w codziennej pracy pobliskiej restauracji. Czas wolny uczniowie spędzali jeżdżąc rowerem i zwiedzając malowniczą okolicę Paulinenaue, zwiedzili również Berlin i jego zabytki. Uczniowie byli w parlamencie niemieckim (Reichstagu), zwiedzili katedrę, muzeum techniki, miejsce pamięci poświęcone „Murowi Berlińskiemu”, Plac Alexandra oraz miejsce powstania miasta Berlina. W weekend grupa także była w See Life oraz w muzeum figur woskowych „Madame Tussauds” oraz wjechali na wieżę telewizyjną w Berlinie.

Odbycie stażu umożliwiło uczniom poznanie nowoczesnych technologii stosowanych w gastronomii, przetwórstwie spożywczym i produkcji żywności. Stażyści w czasie pobytu doskonalili również swoje umiejętności językowe, a także poznali tradycję i kulturę miasta Berlin i landu Brandenburgia.

Również osiemnastoosobowa grupa z technikum mechanizacji rolnictwa odbyła staż w ośrodku DEULA Nienburg. Uczniowie podczas stażu pod okiem niemieckich nauczycieli doskonalili swoje umiejętności zawodowe związane z bezpieczną obsługą i użytkowaniem nowoczesnych ciągników i maszyn rolniczych, a także wózków widłowych, ładowaczy, pił i kos spalinowych.

Pobyt uczniów był bardzo urozmaicony. Oprócz wykładów i ćwiczeń praktycznych, zostało zorganizowanych wiele wycieczek zawodowych i krajoznawczych. Młodzi mechanizatorzy zwiedzili fabrykę Class wraz z linią

produkcyjną w Harsewinkel, gdzie produkowane są światowej marki kombajny zbożowe, siewczarnie polowe oraz ciągniki. W czasie pokazów polowych obserwowali pracę nowoczesnych maszyn do zbioru roślin okopowych firmy Grimme. Zwiedzili również linię produkcyjną firmy Volkswagen w Wolfsburgu. Stażyści mieli okazję również obejrzeć nowoczesną oborę z bydłem mlecznym, wyposażoną m.in. w sterowane laserem roboty udojowe. U dealera sprzedającego ciągniki wielu marek i przeróżne maszyny rolnicze, mechanizatorzy mogli poznać konstrukcje maszyn rolniczych, używanych obecnie w Niemczech. W ramach czasu wolnego uczniowie zwiedzili zamek Marienburg, a także miasta: Hamburg, Bremerhaven, Hanower, Celle i Hildesheim. Stażyści spędzili również fascynujący dzień w położonym na kilkudziesięciu hektarach parku rozrywki Heide Park w miejscowości Soltau. Odbycie stażu pozwoliło zaobserwować uczniom, w jakim kierunku rozwija się nowoczesne europejskie rolnictwo. Należy podkreślić, że w czasie pobytu również doskonalili oni swoje umiejętności językowe, a także poznali tradycję i kulturę regionu Dolnej Saksonii.

Uczniowie po ukończeniu stażu otrzymali ogólnopolski dokument EUROPASS Mobilność, potwierdzający zdobyte kompetencje zawodowe, certyfikat od partnera niemieckiego potwierdzający nabyte przez nich umiejętności zawodowe, zaświadczenie o odbyciu stażu ze szkoły ZSAiGŻ w Radomiu.

Bez wątpienia można stwierdzić, że udział ZSAiGŻ w Radomiu w projektach międzynarodowych wpływa w znacznym stopniu na prestiż placówki, jej jakość i atrakcyjność oferowanych kierunków kształcenia. Umiejętności i wiedza zdobyta przez uczniów ZSAiGŻ podczas wyjazdów wzbogaca lekcje z przedmiotów zawodowych. Istotną sprawą jest także to, że uczniowie też kształtują swoje umiejętności językowe oraz nawiązuje nowe znajomości, kontakty, co przyczynia się do integracji europejskiej. Należy podkreślić, że obecnie ZSAiGŻ w Radomiu oferuje kształcenie w następujących kierunkach:

- technik weterynarii,
- technik architektury krajobrazu,
- technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej,
- technik żywienia i usług gastronomicznych,
- technik mechanizacji rolnictwa,

– mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych.⁵²

Należy podkreślić, że ZSAiGŻ cieszy się dużym naborem na skalę ogólnopolską a także międzynarodową. W szkole uczą się uczniowie z Ukrainy.

W czerwcu 2015 roku byli dziennikarze pierwszego programu niemieckiej publicznej telewizji ARD przygotowują reportaż o polskim szkolnictwie zawodowym. Wybór ZSAiGŻ w Radomiu motywowali tym, że szkoła prowadzi ciekawe kierunki kształcenia oraz tym, że uczniowie z Ukrainy pobierają naukę w ZSAiGŻ w Radomiu. Po zwiedzaniu szkoły dziennikarze stwierdzili, że radomski Agrotechnik przypomina niemieckie szkoły zawodowe we wschodnich landach, które kształcą uczniów z Polski i że sytuacja powtarza się w Polsce, jaka ma już od dawna miejsce w Niemczech, że szkoły polskie otwierają się na swoich wschodnich sąsiadów, a szkoła ZSAiGŻ w Radomiu jest pionierem tego zjawiska. Należy podkreślić, że dziennikarze byli zachwyceni położeniem ZSAiGŻ w Radomiu, jej wyposażeniem sal dydaktycznych, warsztatów, parku maszynowego.⁵³ Co jest dowodem na to, że międzynarodowe projekty przyczyniły się do innowacyjności kształcenia w placówce ZSAiGŻ w Radomiu oraz do promowania wymiaru europejskiego w systemie kształcenia i szkolenia zawodowego co uwidocznione jest w licznych naborze, w obecnym i ostatnim roku szkolnym. ZSAiGŻ ze względu na doświadczenie, a również na innowacyjne kierunki kształcenia z naciskiem na zdobywanie umiejętności zawodowych podczas praktyk w szkole, w zakładach w Polsce i podczas szkoleń u partnera niemieckiego nie pozwala sobie na zjawisko marazmu w systemie kształcenia swojej placówki. Po wynikach rekrutacji widać, że projekty międzynarodowe spełniają założone cele UE, a do tego przyczynia się niewątpliwie to, że uczniowie ZSAiGŻ po odbytych praktykach, wracają zadowoleni z nową zdobytą wiedzą i umiejętnościami, lepsi o nowe doświadczenie życiowe, ponieważ poznają kulturę innego kraju, nawiązują nowe kontakty interpersonalne a także zawodowe. I jak sami podkreślają, nie rozwijają tylko się pod względem kompetencji zawodowych a także pod względem interpersonalnym, ponieważ, praktyki zagraniczne dla nich są wspaniałą przygodą i lekcja życia. Nabyte podczas projektów międzynarodowych takie cechy jak: otwartość i wrażliwość międzykulturowa, większe umiejętności językowe i szybkie adoptowanie się do warunków życia i pracy w innym kraju europejskim przy

⁵²ZSAiGŻ - <http://agroradom.edu.pl/>, data przejrzania 30.07.2015

⁵³ZSAiGŻ - <http://agroradom.edu.pl/aktualnosci/wydarzenia-wycieczki.html>, data przejrzania 30.07.2015

nabytych innowacyjnych umiejętnościach zawodowych, w szkole i podczas praktyk w kraju oraz w ośrodkach szkoleniowych i zakładach w Niemczech, przyczyniają się do tego, że uczniowie ZSAiGŻ w Radomiu łatwiej odnajdują się na europejskim rynku pracy. Staże międzynarodowe są także pewnym sposobem sprawdzenia się uczniów ZSAiGŻ w Radomiu. Uczniowie widzą, że potrafią przełamać barierę językową, odnaleźć się w nowej rzeczywistości, a swoją wiedzą i umiejętnościami zawodowymi wielokrotnie zaskakują niemieckich nauczycieli – szkoleniowców a także przedstawicieli różnych wielkich firm.

ZSAiGŻ w Radomiu ze względu na ideę rozwijania współpracy międzynarodowej oraz kształcenia na miarę europejską należy do Stowarzyszenia Szkół Rolniczych i Leśnych EUROPEA Polska, które jest krajowym oddziałem stowarzyszenia EUROPEA International, stowarzyszenia europejskich szkół rolniczych i leśnych oraz instytucji szkoleniowych.

W dniach 15-16 grudnia 2005 roku w Brwinowie uczestnicy seminarium dla przedstawicieli szkół rolniczych i leśnych podjęli decyzję o powołaniu stowarzyszenia EUROPEA Polska a już 5 kwietnia 2006 roku decyzją Krajowego Rejestru Sądowego organizacja uzyskała moc prawną. Podczas Walnego Zgromadzenia w Brwinowie w dniach 13-14 listopada 2006 roku podjęto decyzję o przystąpieniu do EUROPEA International. Pozytywna decyzja przyjęcia organizacji do struktur europejskich zapadła na walnym Zgromadzeniu EUROPEA International w Tampere, w Finlandii, w grudniu 2006 roku. Dzięki członkostwu w EUROPEA International stowarzyszenie EUROPEA Polska ma szerokie możliwości nawiązywania współpracy i realizacji projektów szkoleniowych, edukacyjnych, wymiany uczniów, staży nauczycieli. Warto zauważyć, że instytucje członkowskie EUROPEA POLSKA są potencjalnymi partnerami w projektach międzynarodowych, razem opracowują ich założenia i nierzadko razem występują o środki finansowe na realizację działań. Projekty zrealizowane przez EUROPEA POLSKA to: COPCHAVET, CHAVET, Agroarkadia LdV, Ekochata LdV. W trakcie realizacji są: następujące projekty: BEZPIECZNA FARMA, ROLBIZNES, AGROCUA, PEAT VALLEY.⁵⁴

Prezesem stowarzyszenia jest pani Wiesława Gąsiorowska, która obecnie jest również dyrektorem Zespołu Szkół, Centrum Szkolenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie. Należy podkreślić, że ZS CKR w Gołotczyźnie

⁵⁴EUROPEA POLSKA - <http://europeapolska.republika.pl/historia.htm>, data przejrzania 30.07.2015

oferuje uczniom nie tylko atrakcyjne kierunki kształcenia, wysoką jakość kształcenia dzięki wykwalifikowanej kadrze pedagogicznej, nowoczesne wyposażenie bazy dydaktycznej i warsztatowej, wyposażonej w najnowszy park maszynowy ale przede wszystkim możliwość uczestnictwa w różnorodnych projektach, w których szkoła bierze udział. Uczniowie i nauczyciele ZS CKR w Gołotczyźnie uczestniczą w różnych przedsięwzięciach inicjowanych przez sieć szkół EUROPEA International, w ramach podpisanych umów partnerskich odwiedzają zagraniczne placówki edukacyjne i szkoleniowe, uczestniczą w międzynarodowych konferencjach, seminariach, sympozjach i innych spotkaniach o charakterze integracyjnym.⁵⁵ Wiele grup uczniów ZS CKR w Gołotczyźnie wyjechało na staż do ośrodków kształcenia zawodowego: DEULA Nienburg, DEULA Hildesheim, ILLUT B – B w Niemczech w ramach programu Leonardo da Vinci. W realizacji programów unijnych Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Gołotczyźnie współpracuje wraz z Zespołem Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi. ZSLiA jest członkiem Stowarzyszenia Edukacji Rolniczej i Leśnej EUROPEA Polska. Szkoły członkowskie EUROPEA Polska razem zajmują się pisaniem wniosków i ich realizacją. Uczniowie z ZS CKR w Gołotczyźnie i ZSLiA w Tucholi razem wyjeżdżali na staże do ww. ośrodków niemieckich na staż w ramach programu Leonardo da Vinci oraz ERASMUS+.

Uczniowie z obu szkół uczestniczyli w realizacji projektu pt.: „Urządzenie pejzażu miejskiego i wiejskiego - innowacyjne umiejętności architektów krajobrazu warunkiem powodzenia na europejskim rynku pracy”, który sfinansowany został z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+. Uczestnicy projektu nabyli nowe umiejętności zawodowe. Staż odbył się w dwóch ośrodkach w Niemczech. Pierwsza grupa, licząca 18 uczniów z Zespołu Szkół CKR w Gołotczyźnie i Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi odbyła staż w ośrodku ILLUT B – B w Paulinenaue w okolicy Berlina, a druga grupa, także z 18 uczniami z ww. szkół realizowała swój staż we wrześniu 2015 roku w ośrodku DEULA Nienburg. W ośrodku DEULA Nienburg stażyści zajmowali się głównie zakładaniem i pielęgnacją zielonych dachów jako sposobem ochrony środowiska, w ILLUT B – B jako miejscem wypoczynku z możliwością aranżacji korespondującej z ukształtowaniem terenu. Podczas stażu uczniowie nauczyli się nowoczesnych metod aranżacji i kształtowania zieleni, zakładania ogrodów na dachu, poznali technologię i środki do urządzania

⁵⁵ZS CKR - <http://www.bratne.republika.pl/>, data przejrzania 30.07.2015

i pielęgnacji roślin uprawianych na rabatach i przestrzeniach miejskich. Dodatkowo uczestnicy udoskonali branzowy język niemiecki, poszerzyli swoją wiedzę na temat kultury i obyczajów Niemiec. Po odbyciu stażu uczestnicy otrzymali EUROPASS MOBILITY, certyfikat od partnera niemieckiego, potwierdzający zdobyte umiejętności oraz zaświadczenie o udziale w projekcie międzynarodowym wydane przez EUROPEA Polska.⁵⁶

Przy wymianach międzynarodowych należy wspomnieć też Towarzystwo Umiejętności Rolniczych w Poznaniu. TUR powstał w roku 1996. Członkami Towarzystwa są rolnicy z Wielkopolski, pracownicy naukowcy Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz osoby pracujące w szeroko rozumianym sektorze rolniczym.⁵⁷ Począwszy od roku 1997 Towarzystwo zajmuje się przygotowaniem i realizacją trzymiesięcznych programów zagranicznych staży zawodowych dla uczniów szkół rolniczych, którzy przejmą gospodarstwa rolne rodziców. Program realizowany jest na terenie Niemiec – landu Dolna Saksonia. Instytucjami, które obecnie współpracują z Towarzystwem przy realizacji tych programów są Dolnosaksońska Izba Rolnicza oraz Niemiecki Ośrodek Szkoleniowy DEULA Nienburg. W Polsce natomiast Towarzystwo współpracuje z Wielkopolską Izbą Rolniczą w Poznaniu oraz kilkudziesięcioma szkołami rolniczymi z całego kraju. Każdego roku w zagranicznych stażach zawodowych udział bierze grupa 70-80 uczniów rekrutujących się ze szkół rolniczych z terenu całej Polski. Do dnia dzisiejszego w stażach zawodowych w Niemczech udział wzięło ponad 1000 uczniów szkół rolniczych.⁵⁸ Staże zawodowe realizowane były z wykorzystaniem środków funduszy UE w ramach programu Leonardo da Vinci. Głównymi celami programu zagranicznych staży zawodowych jest m.in. stworzenie młodej, wykształconej i nowoczesnie myślącej kadry, która przejmie indywidualne gospodarstwa rolne od rodziców i będzie mogła konkurować z rolnictwem Europy Zachodniej oraz przeniesienie nowo nabytych umiejętności w gospodarstwach niemieckich na grunt własnych gospodarstw oraz środowisk, z których uczestnicy się wywodzą. Oczywiście staże zawodowe zakładały ogólny rozwój zawodowy i osobisty praktykantów – poszerzenie ich umiejętności zawodowych, znaczną poprawę znajomości języka niemieckiego, poznanie kultury

⁵⁶EUROPEA POLSKA - <http://www.bratne.republika.pl/>, data przejrzenia 30.07.2015

⁵⁷TUR - <http://tur-poznan.pl/>, data przejrzenia 30.07.2015

⁵⁸TUR - <http://tur-poznan.pl/programy-dla-uczniow/>, data przejrzenia 30.07.2015

i obyczajów Niemiec.⁵⁹ Poza projektami staży dla uczniów TUR organizuje również programy wymian doświadczeń i szkolenia dla nauczycieli kształcenia zawodowego.

⁵⁹P. Pietrzak, P. Szymański, Po doświadczenia do Dolnej Saksonii, (w:) Biuletyn Leonardo da Vinci, nr 7, styczeń 2011, s.26.

VI. Podsumowanie – istoty staży i praktyk zawodowych

Podsumowując przedstawioną w poprzednich rozdziałach analizę, należy zaznaczyć, że projekty międzynarodowe wśród uczniów cieszą się bardzo dużym powodzeniem. Jako przykład może posłużyć Zespół Szkół Agrotechnicznych i Gospodarki Żywnościowej im. Władysława Stanisława Reymonta w Radomiu. Młodzież wraca z każdego stażu zawodowego (wyjazdu zagranicznego), nie tylko z nowymi zdobytymi umiejętnościami zawodowymi w ośrodkach szkolenia zawodowego w Niemczech ale także z nowymi doświadczeniami życiowymi. Dla wielu z nich jest to pierwszy pobyt zagraniczny i doświadczenie w komunikacji w języku obcym. Staż w Niemczech daje im także możliwość poznania kultury Niemiec a także uczy ich szacunku, tolerancji wobec innych nacji, a ponadto jest szansą poznania ciekawych ludzi, nawiązania przyjaźni i kontaktów zawodowych, które procentują w przyszłości. Wyjazdy dowartościowują młodzież ZSAiGŻ, ponieważ często jest chwalona przez szkoleniowców ośrodków niemieckich, doświadczenie to ułatwia im dalszy, osobisty i zawodowy rozwój.

W czasopiśmie „Edukacja ustawiczna dorosłych” w artykule pt.: „Międzynarodowa wymiana doświadczeń jako forma doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodowego” pan Marek Rudziński, nauczyciel - konsultant Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie, a także koordynator wielu projektów zagranicznych pisze, że na podstawie analizy raportów, do wypełnienia których zobowiązani są uczestnicy wymian doświadczeń, wynika, że nauczyciele i dyrektorzy szkół bardzo pozytywnie oceniają podjętą współpracę międzynarodową, uznając ją za celową, ponieważ pozwala na bieżąco poznać stosowane rozwiązania w innych krajach, a także pozwala nawiązać współpracę bilateralną szkół w zakresie organizacji staży dla uczniów. Wiele ze szkół aktywnie włączyło się w nawiązanie takiej współpracy, głównie poprzez opracowanie projektów staży dla młodzieży i wyjazdów na praktyki zawodowe. Uczestnictwo uczniów ze szkół rolniczych w międzynarodowych stażach jest bardzo dużą „atrakcją”, często decydującą o wyborze szkoły rolniczej. Potwierdzają to obserwacje dyrektorów szkół, którzy uczestniczą w projektach międzynarodowych, a także wyniki rekrutacji szkół, które zaniechały tej współpracy - odczuwają gwałtowny spadek zainteresowania uczniów wyborem tej placówki – jako szkoły

ponadgimnazjalnej.⁶⁰ ZSAiGŻ w Radomiu jest także przykładem pozytywnego wpływu stażów młodzieży w Niemczech na wysoką rekrutację w obecnym i poprzednim roku szkolnym. Zatem niewątpliwie jest stwierdzenie, że międzynarodowe projekty wpływają korzystnie na karierę, przyszłość i życiowe wartości nauczycieli i ich uczniów, a wartość ich jest bezcenna, ponieważ wywierają istotny wpływ na różne sfery życia zawodowego i osobistego uczestników, ich bezpośredniego otoczenia (rodzin, gospodarstw, zakładów pracy).

⁶⁰M. Rudziński, Międzynarodowa wymiana doświadczeń jako forma doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodu, (w:) EDUKACJA ustawiczna DOROSŁYCH, 2014, nr 4, s. 590,591.

VII. Literatura

- Dudek – Janiszewska A. , Po zawodową przyszłość przez otwarte drzwi Europy, (w:) Biuletyn Leonardo da Vinci, nr 7, styczeń 2011, s.7.
- Erasmus+, Przewodnik po programie, Wersja 3, 2015, s.336, 337, 341.
- Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK), Wspólnoty Europejskie, Luksemburg 2009, s. 3.
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, Broszura informacyjna, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa 12 grudzień 2014., s. 1, 2.
- Od europejskich do polskich ram kwalifikacji, Model Polskich Ram Kwalifikacji, Priorytet III PO KL, działanie 3.4., poddziałanie 3.4.1., Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa styczeń 2010, s. 5, 8, 9.
- Pietrzak P., Szymański P., Po doświadczenia do Dolnej Saksonii, (w:) Biuletyn Leonardo da Vinci, nr 7, styczeń 2011, s. 26.
- Rudziński M., Międzynarodowa wymiana doświadczeń jako forma doskonalenia nauczycieli kształcenia zawodu, (w:) EDUKACJA ustawiczna DOROSŁYCH, 2014, nr 4, s.587 – 589.
- Słownik języka polskiego, Warszawa 2005, s. 348.
- System ECVET, Podstawowe informacje oraz wskazówki dotyczące organizowania mobilności edukacyjnych, Zespół Ekspertów ECVET Polska, Warszawa 2014, s.1, 3.

Źródła nietrwałe:

- Furmanek W., Kompetencje kluczowe, Przegląd problematyki, (w:) <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/.../furmanek1.pdf>, data przejrzania 30.07.2015
- Kompetencje kluczowe - http://ec.europa.eu/education/policy/school/competences_pl.htm, data przejrzania 30.07.2015
- Walidacja - <http://www.walidacja.kig.pl/index.php/pl/component/seoglossary/glossaries/1/W>, data przejrzania 30.07.2015

- EQAVET - <http://www.koweziu.edu.pl/item/1009-jako%C5%9B%C4%87-w-kszta%C5%82ceni-u-i-szkoleniu-zawodowym-eqavet>, data przejrzenia 30.07.2015
- PROW - <http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-2014-2020>, data przejrzenia 30.07.2015
- RPO - <https://www.regionalne.gov.pl/strony/skorzystaj/jak-zaczac-korzystac-z-programow/>, data przejrzenia 30.07.2015
- LLP - <http://www.frse.org.pl/llp>, data przejrzenia 30.07.2015
- Strategia Lizbońska - <http://uniaeuropejska.org/strategia-lizbonska>, data przejrzenia 30.07.2015
- PO KL - <http://www.kapitalludzki.gov.pl/o-programie/>, data przejrzenia 30.07.2015
- Traktaty Rzymskie - http://europarlament.pap.pl/palio/html.run? Instance=cms_ep.pap.pl& PageID=1& menuId=38& nrDep=964& CheckSum=-1884172198, data przejrzenia 30.07.2015
- EFS - <https://www.mpips.gov.pl/fundusze-europejskie/europejski-fundusz-spoeczny/>, data przejrzenia 30.07.2015
- EFTA/EOG - <http://uniaeuropejska.org/europejski-obszar-gospodarczy/>, data przejrzenia 30.07.2015
- Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/o-programie/>, data przejrzenia 30.07.2015
- LdV - https://pl.wikipedia.org/wiki/Program_Leonardo_da_Vinci, data przejrzenia 30.07.2015
- LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/o-programie-leonardo-da-vinci>, data przejrzenia 30.07.2015
- LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/jak-znalezc-partnera-do-projektu>, data przejrzenia 30.07.2015
- LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/kraje-uczestniczace-w-programie>, data przejrzenia 30.07.2015
- LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/kto-moze-byc-uczestnikiem-projektu>, data przejrzenia 30.07.2015
- LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/kto-moze-realizowac-projekty>, data przejrzenia 30.07.2015

- LdV - <http://www.leonardo.org.pl/o-programie/typy-realizowanych-dzialan>, data przejrzenia 30.07.2015
- Projekty mobilności - <http://www.leonardo.org.pl/akcje/projekty-mobilnosci>, data przejrzenia 30.07.2015
- Staże/praktyki zawodowe - <http://www.leonardo.org.pl/sites/leonardo.org.pl/files/page/2012/03/projekty-stazowe-ulotka.pdf>, data przejrzenia 30.07.2015
- Projekty partnerskie - <http://www.leonardo.org.pl/akcje/projekty-partnerskie-30.07.2015>, data przejrzenia 30.07.2015
- Projekty partnerskie - <http://www.leonardo.org.pl/projekty-partnerskie-dla-zainteresowanych/co-to-sa-projekty-partnerskie>, data przejrzenia 30.07.2015
- Projekty partnerskie - <http://www.leonardo.org.pl/projekty-partnerskie-dla-zainteresowanych/tematyka-projektow>, data przejrzenia 30.07.2015
- Projekty centralne - <http://www.leonardo.org.pl/akcje/projekty-centralne>, data przejrzenia 30.07.2015
- EACEA - http://europa.eu/about-eu/agencies/executive_agencies/eacea/index_pl.htm, data przejrzenia 30.07.2015
- Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/>, data przejrzenia 30.07.2015
- Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/>, data przejrzenia 30.07.2015
- Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/akcja-1/>, data przejrzenia 30.07.2015
- Erasmus+ - <http://erasmusplus.org.pl/ksztalcenie-i-szkolenia-zawodowe/akcja-2/>, data przejrzenia 30.07.2015
- DEULA Nienburg - <http://www.deula-nienburg.de/ueber-uns.html>, data przejrzenia 30.07.2015
- DEULA Hildesheim - <http://www.deula.de/hildesheim/>, data przejrzenia 30.07.2015
- ILLUT B – B - <http://deula-bb.com/77534/index.html>, data przejrzenia 30.07.2015
- KCER - <http://www.kcer.pl/o-centrum>, data przejrzenia 30.07.2015
- KCER - <http://www.kcer.pl/wspolpraca-z-zagranica/2014-1-pl01-ka102-000445>, data przejrzenia 30.07.2015

- ZSAiGŻ - <http://agroradom.edu.pl/>, data przejrzenia 30.07.2015
- ZSAiGŻ - <http://agroradom.edu.pl/aktualnosci/wydarzenia-wycieczki.html>, data przejrzenia 30.07.2015
- EUROPEA POLSKA - <http://europeapolska.republika.pl/historia.htm>, data przejrzenia 30.07.2015
- ZS CKR - <http://www.bratne.republika.pl/>, data przejrzenia 30.07.2015
- TUR - <http://tur-poznan.pl/>, data przejrzenia 30.07.2015
- TUR - <http://tur-poznan.pl/programy-dla-uczniow>, data przejrzenia 30.07.2015